

COMISIA
EUROPEANĂ

Strasbourg, 15.4.2014
COM(2014) 17 final

ANNEX 1

ANEXĂ

**Proiect de Acord privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele sale
membre și Ucraina**

la

Propunerea de Decizie a Consiliului

**privind încheierea unui Acord privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și
statele sale membre și Ucraina**

ANEXĂ
Proiect de
ACORD PRIVIND SPAȚIUL AERIAN COMUN
ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE SALE
MEMBRE
ȘI UCRAINA

REGATUL BELGIEI,
REPUBLICA BULGARIA,
REPUBLICA CROAȚIA,
REPUBLICA CEHĂ,
REGATUL DANEMARCEI,
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA,
REPUBLICA ESTONIA,
IRLANDA,
REPUBLICA ELENĂ,
REGATUL SPANIEI,
REPUBLICA FRANCEZĂ,
REPUBLICA ITALIANĂ,
REPUBLICA CIPRU,
REPUBLICA LETONIA,
REPUBLICA LITUANIA,
MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI,
UNGARIA,
MALTA,
REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,

REPUBLICA AUSTRIA,

REPUBLICA POLONĂ,

REPUBLICA PORTUGHEZĂ,

ROMÂNIA,

REPUBLICA SLOVENIA,

REPUBLICA SLOVACĂ,

REPUBLICA FINLANDA,

REGATUL SUEDEI,

REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD,

fiind părți la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele UE”) și fiind state membre ale Uniunii Europene (denumite în continuare „statele membre ale UE”), și

UNIUNEA EUROPEANĂ, denumită în continuare „Uniunea” sau „Uniunea Europeană” sau „UE”, pe de o parte,

și

UCRAINA pe de altă parte,

denumite colectiv în continuare „părțile”,

DORIND să creeze un spațiu aerian comun (SAC) pe baza accesului reciproc la piețele de transport aerian ale părților, în condiții egale de concurență și respectând aceleași norme – inclusiv în domeniul siguranței, al securității, al managementului traficului aerian, al armonizării sociale și al mediului;

RECUNOSCÂND caracterul integrat al aviației civile internaționale, precum și drepturile și obligațiile Ucrainei și ale statelor membre ale UE care decurg din calitatea acestora de membre ale organizațiilor internaționale în domeniul aviației, în special Organizația Aviației Civile Internaționale și Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene, precum și în temeiul acordurilor internaționale încheiate cu părți terțe și cu organizații internaționale;

DORIND să aprofundeze relațiile dintre părți în domeniul transportului aerian, inclusiv în domeniul cooperării industriale, și să se sprijine pe cadrul actualului

sistem de acorduri privind serviciile aeriene pentru a promova legături economice, culturale și de transport între părți;

DORIND să faciliteze extinderea oportunităților de transport aerian, inclusiv prin dezvoltarea de rețele de transport aerian care să ofere servicii de transport aerian convenabile, care să răspundă necesităților pasagerilor și ale expeditorilor;

RECUNOSCÂND importanța transportului aerian pentru promovarea comerțului, a turismului și a investițiilor;

LUÂND ACT de Convenția privind aviația civilă internațională, deschisă spre semnare la Chicago, la data de 7 decembrie 1944;

ȚINÂND SEAMA de faptul că Acordul de parteneriat și cooperare între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora și Ucraina prevede că, pentru a asigura o dezvoltare coordonată a transporturilor între părți, adaptată la necesitățile lor comerciale, condițiile de acces reciproc la piață și furnizarea de servicii în domeniul transportului aerian pot fi abordate prin acorduri specifice;

DORIND să permită transportatorilor aerieni să ofere pasagerilor și expeditorilor prețuri și servicii publice competitive pe piețe deschise;

DORIND să permită tuturor sectoarelor din sectorul transportului aerian, inclusiv personalului transportatorilor aerieni, să beneficieze de avantajele unui acord de liberalizare;

INTENȚIONÂND să se sprijine pe cadrul acordurilor existente în domeniul transportului aerian cu scopul de a deschide treptat accesul la piețe și de a maximiza beneficiile pentru consumatori, pentru transportatorii aerieni, pentru forța de muncă și pentru comunitățile ambelor părți;

CONVENIND că este oportun ca normele SAC să se bazeze pe legislația în vigoare în Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în anexa I la prezentul acord, fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute în Tratatul privind Uniunea Europeană și în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele UE”) și în Constituția Ucrainei;

REMARCÂND intenția Ucrainei de a încorpora în legislația sa în domeniul aviației cerințele și standardele corespunzătoare ale Uniunii Europene, inclusiv în ceea ce privește viitoarele evoluții legislative din cadrul UE;

DORIND să asigure cel mai înalt grad de siguranță și de securitate în cadrul transportului aerian internațional și să își reafirme deosebita preocupare față de actele sau de amenințările împotriva securității aeronavelor, care pun în pericol

siguranța persoanelor sau a bunurilor, afectând negativ operarea aeronavelor și subminând încrederea publicului călător în siguranța aviației civile;

RECUNOSCÂND că respectarea deplină a normelor SAC îndreptățește părțile să profite pe deplin de avantajele care rezultă din aceasta, inclusiv deschiderea accesului la piețe și maximizarea beneficiilor pentru consumatori, precum și pentru industriile ambelor părți;

RECUNOSCÂND că crearea SAC și punerea în aplicare a normelor acestuia nu pot fi realizate în lipsa unor dispoziții tranzitorii;

RECUNOSCÂND importanța unei asistențe adecvate în acest sens;

SUBLINIIND faptul că transportatorii aerieni ar trebui să fie tratați în mod transparent și nediscriminatoriu în ceea ce privește accesul lor la infrastructurile de transport aerian, în special acolo unde aceste infrastructuri sunt limitate, inclusiv accesul la aeroporturi, dar fără a se limita la acesta.

DORIND să asigure condiții de concurență echitabile pentru transportatorii aerieni, care să permită transportatorilor lor aerieni să beneficieze de oportunități echitabile și egale de operare a serviciilor convenite;

RECUNOSCÂND că subvențiile guvernamentale pot afecta negativ concurența dintre transportatorii aerieni și pot pune în pericol realizarea obiectivelor fundamentale ale prezentului acord;

SUBLINIIND importanța protecției mediului în contextul dezvoltării și al punerii în aplicare a politicii aviatice internaționale și recunoscând drepturile statelor suverane de a lua măsuri corespunzătoare în acest sens;

LUÂND ACT de importanța protecției consumatorilor, inclusiv a protecției oferite de Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montreal la 28 mai 1999;

SALUTÂND dialogul continuu dintre părți în vederea aprofundării relațiilor lor în alte domenii, în special pentru facilitarea circulației persoanelor,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1

OBIECTIVE ȘI DOMENIU DE APLICARE

Scopul prezentului acord este crearea treptată a unui spațiu aerian comun între Uniunea Europeană, statele sale membre și Ucraina, care să se bazeze în special pe norme identice în domeniul siguranței, al securității, al managementului traficului aerian, al mediului, al protecției consumatorilor, al sistemelor de rezervare informatizate, precum și cu privire la aspectele sociale. În acest scop, prezentul acord stabilește normele, cerințe tehnice, procedurile administrative, standardele operaționale de bază, normele de punere în aplicare aplicabile între părți în condițiile prevăzute, de asemenea, în continuare.

Acest spațiu aerian comun se bazează pe accesul liber la piața transportului aerian și pe condiții egale de concurență.

ARTICOLUL 2 DEFINIȚII

În sensul prezentului acord, în absența unor dispoziții contrare, termenii:

1. „servicii convenite” și „rute specificate” înseamnă transportul aerian internațional în temeiul articolului 16 (Acordarea drepturilor) și al anexei II la prezentul acord;
2. „acord” înseamnă prezentul acord, anexele la acesta și eventualele modificări aduse acestora;
3. „transport aerian” înseamnă transportul public cu aeronave al pasagerilor, al bagajelor, al mărfurilor și al poștei, separat sau combinat, contra cost sau prin închiriere, care, pentru a evita orice îndoială, include servicii regulate și neregulate (charter) și servicii complete de transport de marfă;
4. „transportator aerian” înseamnă o companie sau o întreprindere care deține o licență de operare valabilă sau un echivalent al acesteia;
5. „autorități competente” înseamnă agențiile guvernamentale sau organismele publice responsabile cu îndeplinirea funcțiilor administrative în temeiul prezentului acord;
6. „companii sau întreprinderi” înseamnă entități constituite în temeiul dreptului civil sau comercial, inclusiv societăți cooperative și alte persoane juridice de drept public sau privat, cu excepția celor fără scop lucrativ;

7. „convenție” înseamnă Convenția privind aviația civilă internațională, deschisă spre semnare la Chicago, la data de 7 decembrie 1944, și include:
- (a) orice modificare care a intrat în vigoare în temeiul articolului 94 litera (a) din convenție și care a fost ratificată atât de Ucraina, cât și de un stat membru al UE sau de statele membre ale UE;
- și
- (b) orice anexă sau orice modificare a acesteia, adoptată în temeiul articolului 90 din convenție, în măsura în care o astfel de anexă sau de modificare este aplicabilă în orice moment dat atât Ucrainei, cât și statului membru al UE sau statelor membre ale UE, după caz;
8. „Acordul SACE” înseamnă Acordul multilateral între Comunitatea Europeană și statele sale membre, Republica Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Republica Islanda, Republica Muntenegru, Regatul Norvegiei, Republica Serbia și Administrația Interimară ONU în Kosovo¹ privind stabilirea unui spațiu aerian comun european;
9. „AESA” înseamnă Agenția Europeană de Siguranță a Aviației, înființată în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 februarie 2008 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1592/2002 și a Directivei 2004/36/CE;
10. „control efectiv” înseamnă o relație constituită din drepturi, contracte sau orice alte mijloace care, fie separat, fie împreună și având în vedere împrejurările de fapt sau de drept implicate, conferă posibilitatea de a exercita în mod direct sau indirect o influență decisivă asupra unei întreprinderi, în special prin:
- (a) dreptul de folosință, totală sau parțială, a activelor unei întreprinderi;
 - (b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra componenței, votului sau deciziilor organismelor unei întreprinderi

¹ Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

sau care conferă în alt mod o influență decisivă asupra desfășurării activității unei întreprinderi;

11. „control reglementar efectiv” înseamnă că autoritatea competentă de acordare a licențelor a unei părți, care a eliberat o licență sau o autorizație de operare unui transportator aerian, verifică în continuu respectarea de către respectivul transportator aerian a criteriilor aplicabile operării de servicii aeriene internaționale, pe baza cărora se eliberează o licență sau o autorizație de operare, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative naționale relevante, în timp ce, în ceea ce privește siguranța și securitatea, autoritatea competentă menține supravegherea corespunzătoare în conformitate cel puțin cu standardele OACI;
12. „tratate UE” înseamnă Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
13. „stat membru al UE” înseamnă un stat membru al Uniunii Europene;
14. „capacitate” înseamnă capacitatea unui transportator aerian de a opera servicii aeriene internaționale, și anume capacitatea financiară satisfăcătoare și expertiza managerială adecvată, precum și disponibilitatea acestuia de a respecta actele cu putere de lege, normele administrative și cerințele care stau la baza operării unor astfel de servicii;
15. „dreptul la libertatea a cincea” înseamnă dreptul sau privilegiul acordat de un stat („statul care acordă”) transportatorilor aerieni ai altui stat („statul destinatar”) în vederea furnizării de servicii de transport aerian internațional între teritoriul statului care acordă dreptul sau privilegiul și teritoriul unei țări terțe, cu condiția ca serviciile respective să fie inițiate sau terminate pe teritoriul statului destinatar;
16. „cost integral” înseamnă costul furnizării serviciului aerian, plus o taxă rezonabilă pentru cheltuielile administrative și, acolo unde este cazul, orice taxe aplicabile prevăzute să reflecte costurile de mediu și aplicate fără discriminare pe criterii de naționalitate;
17. „OACI” înseamnă Organizația Aviației Civile Internaționale, instituită în conformitate cu convenția;
18. „transport aerian internațional” înseamnă transportul aerian între puncte din cel puțin două state;
19. „transport intermodal” înseamnă transportul public cu aeronave și cu unul sau mai multe mijloace de transport de suprafață al pasagerilor, al

bagajelor, al mărfurilor și al poștei, separat sau combinat, contra unei remunerații sau prin închiriere;

20. „măsură” înseamnă orice măsură luată de o parte sub formă de act cu putere de lege, de normă administrativă, de normă, de procedură, de decizie, de acțiune administrativă sau sub orice altă formă;
21. „resortisant” înseamnă:
- (a) orice persoană care deține cetățenia ucraineană, în cazul Ucrainei, sau naționalitatea unui stat membru al UE, în cazul Uniunii Europene și al statelor sale membre; sau
 - (b) orice entitate juridică (i) care este deținută, în mod direct sau prin participație majoritară, și se află în permanență sub controlul efectiv al unor persoane sau entități de naționalitate ucraineană, în cazul Ucrainei, sau al unor persoane sau entități cu naționalitatea unui stat membru al UE sau a unuia dintre celelalte state enumerate în anexa V, în cazul Uniunii Europene și al statelor sale membre, și (ii) al cărei sediu principal se află în Ucraina, în cazul Ucrainei, sau într-un stat membru, în cazul Uniunii Europene și al statelor sale membre;
22. „naționalitate” înseamnă, cu referire la un transportator aerian, îndeplinirea de către respectivul transportator aerian a unor cerințe legate de aspecte precum proprietatea, controlul efectiv și sediul principal;
23. „licență de operare” înseamnă:
- (a) în cazul Uniunii Europene și al statelor sale membre, o autorizație acordată de autoritatea competentă de acordare a licențelor unei companii sau unei întreprinderi, prin care i se permite acestuia să furnizeze servicii aeriene în temeiul legislației relevante a UE și
 - (b) în cazul Ucrainei, o licență pentru transportul aerian de pasageri și/sau de marfă, acordată în temeiul legislației relevante a Ucrainei;
24. „preț” înseamnă:
- (a) „tarife pentru transportul aerian de pasageri” care trebuie plătite transportatorilor aerieni sau agenților acestora sau altor vânzători de bilete pentru transportul pasagerilor și al bagajelor prin intermediul serviciilor aeriene, precum și orice condiții în care se aplică prețurile respective, inclusiv remunerarea și condițiile oferite agenției și alte servicii auxiliare; și

- (b) „tarife pentru transportul aerian de marfă” care trebuie plătite pentru transportul poștei și al mărfii și condițiile în care se aplică prețurile respective, inclusiv remunerarea și condițiile oferite agenției și alte servicii auxiliare.

Prezenta definiție include, dacă este cazul, transportul de suprafață legat de transportul aerian internațional și condițiile aferente de aplicare;

- 25. „acord de parteneriat și cooperare” înseamnă Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora și Ucraina, încheiat la Luxemburg la data de 14 iunie 1994, și orice alt instrument care îi succede acestuia;
- 26. „sediul principal” înseamnă sediul central sau sediul social al unui transportator aerian în care se exercită principalele funcții financiare și de control operațional ale transportatorului aerian respectiv, inclusiv managementul continuității navigabilității;
- 27. „obligatie de serviciu public” înseamnă orice obligație impusă transportatorilor aerieni de a asigura, pe o rută specificată, operarea minimă a unor servicii aeriene regulate care să satisfacă standarde fixe de continuitate, regularitate, tarification și capacitate minimă pe care transportatorii aerieni nu și le-ar asuma dacă ar ține seama exclusiv de interesul lor comercial. Transportatorii aerieni pot fi compensați de către partea în cauză pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public;
- 28. „SESAR” înseamnă Programul de cercetare privind managementul traficului aerian în cerul unic european, care reprezintă componenta tehnologică a cerului unic european și care urmărește ca, până în 2020, să ofere UE o infrastructură de control al traficului aerian de înaltă performanță pentru a permite dezvoltarea sigură și ecologică a transportului aerian;
- 29. „subvenție” înseamnă orice contribuție financiară acordată de un organism public sau de o organizație publică regională sau de o altă organizație publică, și anume atunci când:
 - (a) practica unui guvern, a unui organism public regional sau a altei organizații publice implică un transfer direct de fonduri, precum granturi, împrumuturi sau infuzie de capital, transfer direct potențial de fonduri în favoarea companiei, preluarea pasivului acesteia, de exemplu sub formă de garanții pentru credite, aporturi de capital, proprietate, protecție împotriva falimentului sau asigurare;

- (b) un guvern, un organism regional sau o altă organizație publică renunță, nu colectează sau reduce în mod nejustificat veniturile scadente pe care ar trebui să le perceapă;
- (c) un guvern, un organism regional sau o altă organizație publică furnizează alte bunuri sau servicii decât infrastructura generală sau achiziționează bunuri sau servicii; sau
- (d) un guvern, un organism regional sau o altă organizație publică efectuează plăți în contul unui mecanism de finanțare ori împuternicește sau ordonă unui organism privat să îndeplinească una sau mai multe funcții de tipul celor descrise la literale (a), (b) și (c) care, în mod normal, țin de competența guvernului și care, în practică, nu diferă în fapt de practicile urmate în mod normal de guverne;

și prin care se conferă un beneficiu;

- 30. „părți contractante” înseamnă, pe de o parte, Uniunea Europeană sau statele sale membre sau Uniunea Europeană și statele sale membre, în conformitate cu competențele care le revin, și, pe de altă parte, Ucraina;
- 31. „teritoriu” înseamnă, în ceea ce privește Ucraina, regiunile terestre și apele teritoriale adiacente acestora, aflate sub suveranitatea Ucrainei, iar, în ceea ce privește Uniunea Europeană, regiunile terestre (continent și insule), apele interioare și apele maritime teritoriale unde se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în condițiile prevăzute de aceste tratate și de orice instrument care le succedă acestora. [Se înțelege că aplicarea prezentului acord în cazul aeroportului Gibraltar nu aduce atingere pozițiilor juridice respective ale Regatului Spaniei și ale Regatului Unit cu privire la disputa acestora referitoare la suveranitatea asupra teritoriului pe care este situat aeroportul Această aplicare este determinată de aplicarea legislației UE la aeroportul Gibraltar. Ucraina trebuie să fie informată cu privire la sfera aplicării respective.
- 32. „acord de tranzit” înseamnă Acordul privind tranzitul serviciilor aeriene internaționale, încheiat la Chicago la 7 decembrie 1944; și
- 33. „taxă de utilizare” înseamnă o taxă impusă transportatorilor aerieni de către autoritatea competentă sau autorizată de către autoritatea respectivă pentru utilizarea de către aeronave, de către echipajele acestora, de călători, de mărfuri și de corespondență, a instalațiilor și serviciilor legate de navigația aeriană (inclusiv în caz de survoluri), de controlul traficului aerian, de securitatea aeroporturilor și a aviației.

ARTICOLUL 3

PUNEREA ÎN APLICARE A ACORDULUI

1. Părțile iau toate măsurile corespunzătoare, fie generale, fie particulare, pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord și se abțin de la orice măsură care ar putea periclita atingerea obiectivelor prezentului acord.
2. Punerea în aplicare a măsurilor menționate anterior nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor oricărei părți care decurg din participarea sa la organizații internaționale și/sau la acorduri internaționale, în special la convenție și la acordul de tranzit.
3. În aplicarea principiilor menționate la alineatul (1) din prezentul articol, părțile:
 - (a) în cadrul domeniului de aplicare a prezentului acord, elimină toate măsurile unilaterale administrative, tehnice sau de altă natură care ar putea constitui o restricție indirectă sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra furnizării de servicii aeriene în temeiul prezentului acord; și
 - (b) în cadrul domeniului de aplicare a prezentului acord, se abțin de la punerea în aplicare a măsurilor administrative, tehnice sau legislative care ar putea avea efecte discriminatorii asupra resortisanților sau asupra companiilor sau întreprinderilor celeilalte părți în cadrul furnizării de servicii în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 4

NEDISCRIMINARE

În cadrul domeniului de aplicare a prezentului acord și fără a aduce atingere niciunei dispoziții speciale cuprinse în acesta, se interzice orice discriminare pe motive de naționalitate.

TITLUL II

COOPERARE ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 5

PRINCIPII GENERALE ALE COOPERĂRII ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

1. Părțile cooperează prin toate mijloacele posibile pentru a asigura încorporarea progresivă în legislația Ucrainei a cerințelor și a standardelor prevăzute de actele cu putere de lege ale Uniunii Europene

menționate în anexa I la prezentul acord, precum și punerea în aplicare a acestor dispoziții de către Ucraina prin:

- (a) consultări periodice, în cadrul comitetului mixt menționat la articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord, cu privire la interpretarea legislației UE menționate la alineatul (1) din prezentul articol referitoare la siguranța și securitatea aviației, la managementul traficului aerian, la protecția mediului, la accesul la piață și la aspecte conexe, la aspectele sociale, la protecția consumatorilor și la alte sectoare reglementate de prezentul acord;
 - (b) furnizarea de asistență adecvată în sectoare specifice identificate de către părți;
 - (c) consultări și schimb de informații cu privire la legislația nouă, în conformitate cu articolul 15 (Legislație nouă) din prezentul acord.
2. Ucraina adoptă măsurile necesare pentru a încorpora în sistemul juridic ucrainean și pentru a pune în aplicare cerințele și standardele prevăzute de actele cu putere de lege ale Uniunii Europene enumerate în anexa I la prezentul acord, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii menționate la articolul 33 (Dispoziții tranzitorii) și în anexa III la prezentul acord.
3. Părțile se informează reciproc, fără întârziere, prin intermediul comitetului mixt menționat la articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord, cu privire la autoritățile lor respective competente în domeniul supravegherii siguranței, al navigabilității, al autorizării transportatorilor aerieni, al chestiunilor aeroportuare, al securității aeronautice, al managementului traficului aerian, al investigării accidentelor și incidentelor, al stabilirii taxelor de navigație aeriană și de aeroport.

ARTICOLUL 6

RESPECTAREA ACTELOR CU PUTERE DE LEGE ȘI A NORMELOR ADMINISTRATIVE

1. La intrarea, ieșirea sau pe durata staționării unei aeronave pe teritoriul unei părți, actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul respectiv referitoare la accesul pe teritoriul părții în cauză sau la ieșirea din acesta a aeronavelor care efectuează transporturi aeriene sau referitoare la operarea și navigarea aeronavelor trebuie să fie respectate de transportatorii aerieni ai celeilalte părți.
2. La intrarea, ieșirea sau pe durata staționării unei aeronave pe teritoriul unei părți, actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul respectiv referitoare la accesul pe teritoriul părții în cauză sau la ieșirea din acesta a pasagerilor, a echipajului sau a mărfurilor din

aeronave (inclusiv normele administrative referitoare la intrare, verificare, imigrare, pașapoarte, vamă și carantină sau, în cazul poștei, normele poștale) trebuie să fie respectate de pasagerii, echipajele sau mărfurile transportatorilor aerieni ai celeilalte părți sau de persoanele care acționează în numele acestora.

ARTICOLUL 7

SIGURANȚA AVIAȚIEI

1. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la siguranța aviației specificate în partea C a anexei I la prezentul acord, în condițiile stabilite în continuare.
2. În timp ce continuă să îndeplinească funcțiile și sarcinile statului de proiectare, de fabricare, de înregistrare și de operare, în conformitate cu convenția, Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii stipulate în anexa III la prezentul acord.
3. Părțile cooperează pentru a asigura punerea efectivă în aplicare de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol. În acest scop, Ucraina se implică în activitatea AESA în calitate de observator, începând cu data intrării în vigoare a prezentului acord, în conformitate cu anexa VI la prezentul acord
4. Pentru a asigura operarea serviciilor convenite în temeiul articolului 16 (Acordarea drepturilor) alineatul (1) literele (a), (b), (c) și (d) din prezentul acord, fiecare parte recunoaște ca valabile certificatele de navigabilitate, certificatele de competență și licențele eliberate sau validate de cealaltă parte și aflate încă în vigoare, cu condiția ca cerințele privind aceste certificate sau licențe să fie cel puțin egale cu standardele minime care pot fi stabilite în temeiul convenției.
5. Recunoașterea de către statele membre ale UE a certificatelor eliberate de Ucraina menționate în secțiunea I din anexa IV la prezentul acord se decide în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa III la prezentul acord.
6. Părțile cooperează în vederea realizării convergenței sistemelor de certificare în domeniul navigabilității inițiale și al continuității navigabilității.
7. Părțile se asigură că aeronavele înmatriculate într-o parte care sunt suspectate de a nu fi conforme cu standardele internaționale de siguranță a aviației stabilite în temeiul convenției și care aterizează pe aeroporturi deschise traficului aerian internațional aflate pe teritoriul celeilalte părți fac obiectul unei inspecții la platformă, interne și externe, efectuate de autoritățile competente ale celeilalte părți pentru a verifica atât

valabilitatea documentelor aeronavei și ale echipajului acesteia, cât și starea aeronavei și a echipamentelor acesteia.

8. Părțile fac schimb de informații, inclusiv cu privire la eventualele constatări identificate în timpul inspecțiilor la platformă efectuate în conformitate cu alineatul (7) din prezentul articol prin mijloacele relevante.
9. Autoritățile competente ale unei părți pot solicita consultări cu autoritățile competente ale celeilalte părți în orice moment, cu privire la standardele de siguranță menținute de cealaltă parte, inclusiv în alte domenii decât cele reglementate prin actele menționate în anexa I la prezentul acord, sau cu privire la constatările identificate în timpul inspecțiilor la platformă. Aceste consultări trebuie să aibă loc în termen de treizeci (30) de zile de la data solicitării.
10. Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează în sensul limitării autorității unei părți de a lua toate măsurile adecvate și imediate ori de câte ori constată că este posibil ca o aeronavă, un produs sau o operațiune:
 - (a) să nu îndeplinească standardele minime stabilite în temeiul convenției sau al cerințelor și al standardelor specificate în partea C a anexei I la prezentul acord, după caz;
 - (b) să genereze motive serioase de îngrijorare – stabilite în urma unei inspecții menționate la alineatul (7) din prezentul articol – cu privire la faptul că o aeronavă sau operarea unei aeronave nu respectă standardele minime stabilite în temeiul convenției sau al cerințelor și al standardelor specificate în partea C a anexei I la prezentul acord, după caz; sau
 - (c) să genereze motive serioase de îngrijorare cu privire la absența menținerii și a administrării efective a standardelor minime stabilite în temeiul convenției sau al cerințelor și al standardelor specificate în partea C a anexei I la prezentul acord, după caz.
11. În cazul în care o parte adoptă măsuri în temeiul alineatului (10) din prezentul articol, aceasta informează cu promptitudine autoritățile competente ale celeilalte părți în legătură cu măsurile adoptate, motivându-și deciziile.
12. În cazul în care măsurile adoptate în aplicarea alineatului (10) din prezentul articol nu sunt întrerupte, deși motivul pentru adoptarea lor nu mai există, oricare dintre părți poate aduce problema în atenția comitetului mixt.

13. Orice modificare a legislației naționale cu privire la statutul autorităților competente din Ucraina sau al oricărei autorități competente din statele membre ale UE trebuie notificată fără întârziere de către partea în cauză celorlalte părți.

ARTICOLUL 8

SECURITATEA AERONAUTICĂ

1. Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare dispozițiile cuprinse în CEAC (Conferința Europeană a Aviației Civile), documentul 30, partea II, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord. În contextul evaluărilor prevăzute la articolul 33 (Dispoziții tranzitorii) alineatul (2) din prezentul acord, inspectorii Comisiei Europene pot participa, în calitate de observatori, la inspecțiile efectuate de autoritățile competente din Ucraina în aeroporturi situate pe teritoriul Ucrainei, în conformitate cu un mecanism convenit de cele două părți. Prezentul acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Ucrainei și ale statelor membre ale UE în temeiul dispozițiilor din anexa 17 la convenție.
2. Întrucât garantarea siguranței aeronavelor civile, a pasagerilor și a echipajelor acestora reprezintă o condiție prealabilă fundamentală pentru operarea serviciilor aeriene internaționale, părțile își reafirmă obligațiile reciproce privind asigurarea securității aviației civile împotriva actelor de intervenție ilegală și, în special, obligațiile care le revin în temeiul convenției, al Convenției privind infracțiunile și alte acte săvârșite la bordul aeronavelor, semnată la Tokyo la 14 septembrie 1963, al Convenției pentru combaterea capturării ilicite a aeronavelor, semnată la Haga la 16 decembrie 1970, al Convenției pentru combaterea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile, semnată la Montreal la 23 septembrie 1971, al Protocolului cu privire la reprimarea actelor ilicite de violență în aeroporturile destinate aviației civile internaționale, semnat la Montreal la 24 februarie 1988, și al Convenției privind marcarea explozibililor plastici în scopul detectării, semnată la Montreal la 1 martie 1991, în măsura în care ambele părți sunt semnatare ale acestor convenții, precum și al altor convenții și protocoale referitoare la securitatea aviației civile la care ambele părți sunt semnatare.
3. Părțile își acordă reciproc, la cerere, toată asistența necesară pentru prevenirea actelor de capturare ilicită a aeronavelor civile și a altor acte ilicite împotriva siguranței aeronavelor, a pasagerilor și a echipajelor acestora, a aeroporturilor și a infrastructurilor de navigație aeriană, precum și pentru prevenirea oricărei alte amenințări la adresa securității aviației civile.
4. În cadrul relațiilor lor reciproce, părțile acționează în conformitate cu standardele de securitate aeronautică și, în cazul în care le aplică, cu practicile recomandate stabilite de OACI și desemnate ca anexe la convenție, în măsura în care aceste dispoziții privind securitatea sunt

aplicabile părților. Ambele părți solicită operatorilor aeronavelor înmatriculate pe teritoriul lor, operatorilor al căror sediu principal sau a căror reședință permanentă se află pe teritoriul părților respective, precum și operatorilor aeroporturilor aflate pe teritoriul lor să acționeze în conformitate cu aceste dispoziții privind securitatea aeronautică.

5. Fiecare parte se asigură că, pe teritoriul său, se iau măsuri eficiente pentru a proteja aviația civilă împotriva actelor de intervenție ilicită, printre care se numără și controlul de securitate al pasagerilor și al bagajelor lor de mână, controlul de securitate al bagajelor de cală și controalele de securitate ale mărfurilor și poștei înainte de îmbarcarea sau de încărcarea pe aeronave, precum și controalele de securitate ale proviziilor de bord și de aeroport și verificarea și controlul de securitate ale persoanelor, altele decât pasagerii, care au acces în zonele de securitate cu acces restricționat. Măsurile respective trebuie ajustate în funcție de necesități, pentru a aborda vulnerabilitățile și amenințările din domeniul aviației civile. Fiecare parte este de acord că este posibil ca transportatorilor săi aerieni să li se impună respectarea dispozițiilor privind securitatea aeronautică menționate la alineatul (4) din prezentul articol, solicitate de cealaltă parte pentru intrarea, părăsirea sau staționarea pe teritoriul părții respective.
6. Fiecare parte examinează, de asemenea, în mod pozitiv, orice solicitare a celeilalte părți privind luarea de măsuri speciale de securitate rezonabile pentru a face față unei anumite amenințări. Cu excepția cazurilor de urgență în care acest lucru nu este posibil în mod rezonabil, fiecare parte informează în prealabil cealaltă parte cu privire la orice măsuri speciale de securitate pe care intenționează să le introducă și care ar putea avea un impact financiar sau operațional semnificativ asupra serviciilor de transport aerian furnizate în temeiul prezentului acord. Fiecare parte poate solicita o întrunire a comitetului mixt pentru a discuta astfel de măsuri de securitate, în conformitate cu articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord.
7. În cazul capturării ilicite a unei aeronave civile sau al unei amenințări în acest sens sau în cazul altor acte ilicite împotriva siguranței aeronavelor, a pasagerilor și a echipajelor acestora, a aeroporturilor sau a infrastructurilor de navigație aeriană, părțile își acordă reciproc asistență prin facilitarea comunicațiilor și prin alte măsuri corespunzătoare destinate să pună capăt rapid și în condiții de siguranță incidentului sau amenințării respective.
8. Fiecare parte ia toate măsurile pe care le consideră adecvate pentru a se asigura că o aeronavă care face obiectul unei capturări ilicite sau al altor acte de intervenție ilicită pe teritoriul său este reținută la sol, cu excepția cazurilor în care se impune decolarea acestora pentru a proteja vieți

omenești. Dacă este posibil, aceste măsuri se adoptă pe baza unor consultări reciproce.

9. În cazul în care una dintre părți are motive întemeiate să creadă că cealaltă parte nu a respectat dispozițiile în materie de securitate aeronautică prevăzute de prezentul articol, aceasta solicită consultări imediate cu cealaltă parte.
10. Fără a aduce atingere articolului 19 (Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizațiilor sau ale permiselor tehnice) din prezentul acord, dacă în termen de cincisprezece (15) zile de la data unei astfel de solicitări nu se ajunge la un acord satisfăcător, partea solicitantă are dreptul de a reține, de a revoca sau de a limita autorizația de operare a unui sau mai multor transportatori aerieni ai celeilalte părți sau de a impune condiții în ceea ce privește aceste autorizații.
11. Atunci când devine necesar din cauza unei amenințări imediate și extraordinare, o parte poate lua măsuri provizorii înainte de expirarea termenului de cincisprezece (15) zile.
12. Orice măsură adoptată în conformitate cu alineatele (10) și (11) din prezentul articol se întrerupe în momentul în care cealaltă parte se conformează pe deplin dispozițiilor prezentului articol.

ARTICOLUL 9

MANAGEMENTUL TRAFICULUI AERIAN

1. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la managementul traficului aerian specificate în partea B a anexei I la prezentul acord, în condițiile enunțate în continuare.
2. Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord.
3. Părțile cooperează în domeniul managementului traficului aerian pentru a asigura punerea în aplicare efectivă de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, precum și în vederea extinderii cerului unic european la Ucraina pentru a îmbunătăți standardele actuale de siguranță și eficiența globală a operațiunilor generale de trafic aerian din Europa, pentru a optimiza capacitățile de control al traficului aerian, pentru a reduce la minimum întârzierile și pentru a spori eficiența de mediu.

4. În acest scop, Ucraina se implică, în calitate de observator, în activitatea Comitetului pentru cerul unic, începând cu data intrării în vigoare a acordului, iar entitățile și/sau autoritățile competente din Ucraina sunt asociate pe o bază nediscriminatorie, printr-o coordonare corespunzătoare cu privire la SESAR în conformitate cu legislația relevantă.
5. Comitetul mixt este responsabil cu monitorizarea și cu facilitarea cooperării în domeniul managementului traficului aerian.
6. Pentru a facilita aplicarea legislației privind cerul unic european:
 - (a) Ucraina adoptă măsurile necesare în vederea adaptării structurilor sale instituționale de management al traficului aerian la cerul unic european; și
 - (b) Uniunea Europeană facilitează participarea Ucrainei la activitățile operaționale în domeniul serviciilor de navigație aeriană, al utilizării spațiului aerian și al interoperabilității, care decurg din cerul unic european.
7. Prezentul acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin Ucrainei în temeiul convenției și nici acordurilor regionale de navigație aeriană aflate în vigoare și aprobate de către Consiliul OACI. După intrarea în vigoare a prezentului acord, orice acord regional ulterior ar trebui să respecte dispozițiile acestuia.
8. În vederea menținerii unui nivel ridicat de siguranță pentru a maximiza capacitatea spațiului aerian și eficiența managementului traficului aerian și sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord, Ucraina organizează spațiul aerian aflat sub responsabilitatea sa în conformitate cu cerințele UE privind crearea de blocuri funcționale de spațiu aerian (*Functional Airspace Blocks* — FAB), în conformitate cu partea B a anexei I la prezentul acord.

Părțile cooperează pentru a analiza posibila integrare a spațiului aerian aflat sub responsabilitatea Ucrainei într-un FAB, în conformitate cu legislația UE și luând în considerare beneficiile operaționale ale acestei integrări.
9. Recunoașterea de către statele membre ale UE a certificatelor relevante eliberate de Ucraina menționate în secțiunea 2 din anexa IV la prezentul acord se decide în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa III la prezentul acord.

ARTICOLUL 10

MEDIU

1. Părțile recunosc importanța protecției mediului în cadrul dezvoltării și punerii în aplicare a politicii în domeniul aviației. Părțile recunosc necesitatea unor acțiuni eficiente la nivel global, regional, național și/sau local în vederea reducerii la minimum a impactului aviației civile asupra mediului.
2. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la mediu specificate în partea D a anexei I la prezentul acord, în condițiile stabilite în continuare.
3. Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (2) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord.
4. Părțile cooperează pentru a asigura punerea efectivă în aplicare de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (2) din prezentul articol, în timp ce recunosc importanța conlucrării și, în cadrul discuțiilor multilaterale, pentru a analiza efectele aviației asupra mediului și pentru a se asigura că orice măsuri de atenuare sunt pe deplin coerente cu obiectivele prezentului acord.
5. Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca o limitare a puterii autorităților competente ale unei părți de a adopta măsurile corespunzătoare pentru prevenirea sau abordarea în alt mod a impacturilor transportului aerian asupra mediului, cu condiția ca aceste măsuri să fie aplicate fără discriminare pe motive de naționalitate și să nu contravină drepturilor și obligațiilor care le revin părților în temeiul dreptului internațional.

ARTICOLUL 11

PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la protecția consumatorilor specificate în partea F a anexei I la prezentul acord.
2. Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord.

3. Părțile cooperează pentru a asigura punerea efectivă în aplicare de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol.
4. Părțile cooperează, de asemenea, pentru a asigura protecția drepturilor consumatorilor care decurg din prezentul acord.

ARTICOLUL 12

COOPERAREA INDUSTRIALĂ

1. Părțile urmăresc să consolideze cooperarea industrială, în special prin:
 - (i) dezvoltarea de legături economice între producătorii din domeniul aviației ai ambelor părți;
 - (ii) promovarea și dezvoltarea de proiecte comune vizând dezvoltarea durabilă a sectorului transportului aerian, inclusiv a infrastructurii acestuia;
 - (iii) cooperarea tehnică în vederea punerii în aplicare a standardelor UE;
 - (iv) promovarea oportunităților pentru producătorii și proiectanții din domeniul aviației; și
 - (v) promovarea investițiilor în cadrul domeniului de aplicare a prezentului acord.
2. Prezentul acord nu aduce atingere standardelor tehnice și industriale existente în Ucraina privind producția aeronavelor și a componentelor acestora care nu fac obiectul anexei I la prezentul acord.
3. Comitetul mixt monitorizează și facilitează cooperarea industrială.

ARTICOLUL 13

SISTEME INFORMATIZATE DE REZERVARE

1. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la sistemele informatizate de rezervare specificate în partea G a anexei I la prezentul acord. Fiecare parte garantează accesul liber la piața sa al sistemelor informatizate de rezervare ale celeilalte părți.

2. Ucraina încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord.
3. Părțile cooperează pentru a asigura punerea efectivă în aplicare de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol.

ARTICOLUL 14

ASPECTE SOCIALE

1. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa III la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația lor respectivă privind cerințele și standardele referitoare la aspectele sociale, specificate în partea E a anexei I la prezentul acord.
2. Ucraina adoptă măsurile necesare și încorporează în legislația sa și pune efectiv în aplicare cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol, în conformitate cu dispozițiile tranzitorii prevăzute în anexa III la prezentul acord.
3. Părțile cooperează pentru a asigura punerea efectivă în aplicare de către Ucraina a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora cerințele și standardele menționate la alineatul (1) din prezentul articol.

ARTICOLUL 15

LEGISLAȚIE NOUĂ

1. Prezentul acord nu aduce atingere dreptului fiecărei părți, sub rezerva respectării principiului nediscriminării și a dispozițiilor prezentului articol și ale articolului 4 (Nediscriminare) din prezentul acord, de a adopta unilateral acte legislative noi sau de a-și modifica legislația existentă în domeniul transportului aerian sau într-unul dintre domeniile conexe menționate în anexa III la prezentul acord.
2. În cazul în care o parte dorește să adopte acte legislative noi în domeniul de aplicare a prezentului acord sau o modificare a legislației sale, aceasta informează cealaltă parte. La solicitarea oricăreia dintre părți, comitetul mixt procedează, în termen de două luni de la data solicitării, la un schimb de opinii cu privire la consecințele noului act legislativ sau ale modificării respective asupra bunei funcționări a prezentului acord.
3. Comitetul mixt:

- (a) adoptă o decizie de revizuire a anexei I la prezentul acord în vederea integrării în cadrul acesteia, dacă este necesar, pe bază de reciprocitate, a noului act legislativ sau a modificării în cauză; sau
- (b) adoptă o decizie în virtutea căreia noul act legislativ sau modificarea în cauză trebuie considerate conforme cu prezentul acord; sau
- (c) recomandă orice alte măsuri spre a fi adoptate într-un termen rezonabil, în vederea asigurării bunei funcționări a prezentului acord.

TITLUL III
DISPOZIȚII ECONOMICE
ARTICOLUL 16
ACORDAREA DREPTURILOR

1. Fiecare parte acordă celeilalte părți, în conformitate cu anexele II și III la prezentul acord, următoarele drepturi pentru desfășurarea transportului aerian internațional de către transportatorii aerieni ai celeilalte părți:
 - (a) dreptul de a survola teritoriul său fără a ateriza;
 - (b) dreptul de a efectua escale pe teritoriul său în alt scop decât îmbarcarea sau debarcarea pasagerilor, a bagajelor, a mărfurilor și/sau a poștei în cadrul transportului aerian (scopuri necomerciale);
 - (c) în timpul operării unui serviciu convenit pe o rută specificată, dreptul de a efectua escale pe teritoriul său în scopul îmbarcării sau debarcării pasagerilor, a mărfurilor și/sau a poștei în cadrul traficului internațional, separat sau combinat; și
 - (d) celelalte drepturi specificate în prezentul acord.
2. Nicio dispoziție din prezentul acord nu poate fi interpretată în sensul de a conferi transportatorilor aerieni din Ucraina dreptul de a lua la bord, cu titlu oneros, pe teritoriul oricărui stat membru al UE, pasageri, bagaje, mărfuri și/sau poștă care sunt destinate unui alt punct de pe teritoriul respectivului stat membru.

ARTICOLUL 17
AUTORIZAȚIA ȘI PERMISUL TEHNIC

După primirea din partea unui transportator aerian al unei părți a cererilor de autorizație de operare sau de permis tehnic, care ar trebui depuse în formatul și în modul prevăzute pentru autorizațiile de operare și pentru permisele tehnice, autoritățile competente ale celeilalte părți acordă autorizațiile corespunzătoare într-un termen minim de procedură, în următoarele condiții:

(a) în cazul unui transportator aerian din Ucraina:

- transportatorul aerian are sediul principal în Ucraina și deține o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația aplicabilă din Ucraina; și
- controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian este exercitat și menținut de Ucraina, iar autoritatea competentă relevantă este identificată în mod clar; și
- dacă nu se stabilește altfel în temeiul articolului 20 (Investiții în transportatori aeriени) din prezentul acord, transportatorul aerian este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și este controlat efectiv de Ucraina și/sau de resortisanți ai acestui stat.

(b) în cazul unui transportator aerian din Uniunea Europeană:

- transportatorului aerian are sediul principal pe teritoriul unui stat membru al UE în temeiul tratatelor UE și deține o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația aplicabilă a Uniunii Europene; și
- controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian este exercitat și menținut de statul membru responsabil cu eliberarea certificatului de operator aerian, iar autoritatea competentă relevantă este identificată în mod clar; și
- dacă nu se stabilește altfel în temeiul articolului 20 (Investiții în transportatori aeriени) din prezentul acord, transportatorul aerian este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și este controlat efectiv de statele membre ale UE și/sau de resortisanți ai acestora sau de alte state enumerate în anexa V la prezentul acord și/sau de resortisanți ai acestora.

(c) transportatorul aerian îndeplinește condițiile prevăzute de actele cu putere de lege și de normele administrative menționate la articolul 6 (Respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative) din prezentul acord; și

(d) se mențin și se aplică dispozițiile articolului 7 (Siguranța aviației) și ale articolului 8 (Securitatea aeronautică) din prezentul acord.

ARTICOLUL 18

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CONSTATĂRILOR ÎN TEMEIUL LEGII

REFERITOARE LA CAPACITATEA FINANCIARĂ ȘI LA NAȚIONALITATEA TRANSPORTATORILOR AERIENI

1. La primirea unei cereri de autorizație de operare sau de permis tehnic din partea unui transportator aerian al unei părți, autoritățile competente ale celeilalte părți recunosc orice constatare în temeiul legii referitoare la capacitatea financiară și/sau la naționalitate făcută de autoritățile competente ale primei părți cu privire la respectivul transportator aerian, ca și când o astfel de constatare în temeiul legii ar fi fost făcută de propriile autorități competente și nu efectuează investigații suplimentare în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute mai jos.
2. Dacă, după primirea unei cereri de autorizație de operare sau de permis tehnic din partea unui transportator aerian sau după acordarea unei astfel de autorizații de operare sau a unui astfel de permis tehnic, autoritățile competente ale părții destinate au un motiv specific de îngrijorare privind neîndeplinirea, în pofida constatării făcute de autoritățile competente ale celeilalte părți, a condițiilor prevăzute la articolul 17 (Autorizația și permisul tehnic) din prezentul acord cu privire la acordarea autorizațiilor de operare sau a permiselor tehnice corespunzătoare, acestea trebuie să informeze imediat autoritățile respective, prezentând motive bine întemeiate pentru îngrijorarea lor. În acest caz, oricare dintre părți poate solicita consultări, care pot implica reprezentanți ai autorităților competente relevante și/sau informații suplimentare relevante în acest sens, iar acestor solicitări trebuie să li se dea curs cât mai curând cu putință. În cazul în care problema nu este soluționată, oricare parte poate sesiza comitetul mixt instituit în temeiul articolului 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord cu privire la acest aspect.

ARTICOLUL 19

REFUZAREA, REVOCAREA, SUSPENDAREA, LIMITAREA AUTORIZAȚIEI SAU ALE PERMISULUI TEHNIC

1. Autoritățile competente ale oricărei părți pot refuza, revoca, suspenda sau limita autorizațiile de operare sau permisele tehnice sau pot suspenda sau limita în alt mod operațiunile unui transportator aerian al celeilalte părți, dacă:
 - (a) în cazul unui transportator aerian din Ucraina:

- transportatorul aerian nu are sediul principal în Ucraina sau nu posedă o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația aplicabilă din Ucraina; sau
- controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian nu este exercitat sau menținut de Ucraina sau autoritatea competentă relevantă nu este identificată în mod clar; sau
- dacă nu se stabilește altfel în temeiul articolului 20 (Investiții în transportatori aerieni) din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară sau nu este controlat efectiv de Ucraina și/sau de resortisanți ai acestui stat.

(b) în cazul unui transportator aerian din Uniunea Europeană:

- transportatorul aerian nu are sediul principal pe teritoriul unui stat membru în temeiul tratatelor UE sau nu deține o licență de operare valabilă, în conformitate cu legislația aplicabilă a Uniunii Europene; sau
- controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian nu este exercitat sau menținut de statul membru al UE responsabil cu eliberarea certificatului de operator aerian al acestuia sau autoritatea competentă relevantă nu este identificată în mod clar; sau
- dacă nu se stabilește altfel în temeiul articolului 20 (Investiții în transportatori aerieni) din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară sau nu este controlat efectiv de statele membre ale UE și/sau de resortisanți ai acestora sau de celelalte state enumerate în anexa V și/sau de resortisanți ai acestora.

(c) transportatorul aerian nu a respectat actele cu putere de lege și normele administrative menționate la articolul 6 (Respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative) din prezentul acord; sau

(d) nu se mențin sau nu se aplică dispozițiile articolului 7 (Siguranța aviației) și ale articolului 8 (Securitatea aeronautică) din prezentul acord; sau

(e) o parte a hotărât, în conformitate cu articolul 26 (Mediu concurențial) alineatul (5) din prezentul acord, că nu au fost îndeplinite condițiile privind mediul concurențial.

2. Exceptând cazul în care luarea unor măsuri urgente este esențială pentru a se evita alte încălcări ale alineatului (1) litera (c) sau (d) din prezentul articol, drepturile instituite prin prezentul articol se exercită numai după consultarea autorităților competente ale celeilalte părți.

3. Niciuna dintre părți nu își utilizează drepturile instituite prin prezentul articol pentru a refuza, a revoca, a suspenda sau a limita autorizațiile sau permisele tehnice ale oricăror transportatori aerieni ai unei părți pe motiv că participația majoritară și/sau controlul efectiv al transportatorului aerian respectiv sunt deținute de una sau mai multe părți la Acordul SACE sau de resortisanți ai acestora, cu condiția ca partea sau părțile respective la Acordul SACE să ofere tratament reciproc și să aplice condițiile Acordului SACE.

ARTICOLUL 20

INVESTIȚII ÎN TRANSPORTATORI AERIENI

1. Fără a aduce atingere articolelor 17 (Autorizația și permisul tehnic) și 19 (Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizației sau ale permisului tehnic) din prezentul acord, participația majoritară sau controlul efectiv al unui transportator aerian din Ucraina de către statele membre ale UE și/sau de către resortisanți ai acestora ori al unui transportator aerian din Uniunea Europeană de către Ucraina și/sau de către resortisanți ai acesteia este permis(ă) în virtutea unei decizii prealabile a comitetului mixt instituit prin prezentul acord, în conformitate cu articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord.
2. Această decizie precizează condițiile asociate cu operarea serviciilor convenite în temeiul prezentului acord și cu serviciile dintre țările terțe și părți. Dispozițiile articolului 29 (Comitetul mixt) alineatul (8) din prezentul acord nu se aplică acestui tip de decizie.

ARTICOLUL 21

ELIMINAREA RESTRICȚIILOR CANTITATIVE

1. Fără a aduce atingere unor dispoziții mai favorabile cuprinse în acordurile existente și în cadrul domeniului de aplicare a prezentului acord, părțile elimină restricțiile cantitative și măsurile cu efect echivalent asupra transferului de echipamente, materiale, piese de schimb și alte dispozitive dacă acestea îi sunt necesare unui transportator aerian pentru a continua să furnizeze servicii de transport aerian în condițiile prevăzute de prezentul acord.
2. Obligația menționată la alineatul (1) din prezentul articol nu împiedică părțile să interzică aceste transferuri sau să impună restricții în privința lor din motive privind ordinea publică sau siguranța publică, protecția sănătății și a vieții oamenilor, animalelor sau plantelor ori protecția proprietății intelectuale, industriale și comerciale. Cu toate acestea, astfel de interdicții sau restricții nu trebuie să constituie un mijloc de

discriminare arbitrară sau o restricție disimulată a schimburilor comerciale dintre părți.

ARTICOLUL 22

OPORTUNITĂȚI COMERCIALE

Desfășurarea activității

1. Părțile convin că obstacolele din calea desfășurării activității operatorilor comerciali ar constitui o piedică pentru beneficiile care urmează să fie realizate ca urmare a aplicării prezentului acord. Prin urmare, părțile convin să demareze un proces eficient și reciproc de eliminare a obstacolelor care împiedică desfășurarea activității operatorilor comerciali ai ambelor părți, acolo unde aceste obstacole pot să împiedice operațiunile comerciale, să denatureze concurența sau să împiedice dezvoltarea unor condiții de concurență echitabile.
2. Comitetul mixt constituit în conformitate cu articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord dezvoltă un proces de cooperare în legătură cu desfășurarea activităților economice și cu oportunitățile comerciale, monitorizează progresele realizate în ceea ce privește eliminarea eficace a obstacolelor care împiedică desfășurarea activităților operatorilor comerciali și examinează periodic evoluțiile, inclusiv, dacă este necesar, în ceea ce privește modificările legislative și normative. În conformitate cu articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord, oricare parte poate solicita întrunirea comitetului mixt în vederea discutării oricărui aspect legat de aplicarea prezentului articol.

Reprezentanții transportatorilor aerieni

3. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a-și stabili birouri pe teritoriul celeilalte părți pentru promovarea și vânzarea serviciilor de transport aerian și pentru alte activități conexe, inclusiv dreptul de a vinde și de a elibera orice fel de bilete și/sau scrisori de transport aerian, atât propriile bilete și/sau scrisori de transport aerian, cât și pe cele ale oricărui alt transportator.
4. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative ale celeilalte părți referitoare la intrare, la ședere și la angajare, să aducă și să mențină pe teritoriul celeilalte părți personal de conducere, comercial, tehnic și operațional și alt personal specializat care este necesar pentru sprijinirea furnizării serviciilor de transport aerian. În funcție de opțiunea transportatorilor aerieni, aceste cerințe privind personalul pot fi îndeplinite

fie de către propriul personal, fie utilizând serviciile oricărei alte organizații, companii sau ale oricărui alt transportator aerian care operează pe teritoriul celeilalte părți și care este autorizat(ă) să efectueze astfel de servicii pe teritoriul părții respective. Ambele părți facilitează și accelerează acordarea autorizațiilor de muncă, acolo unde sunt necesare, pentru personalul angajat în birourile vizate de prezentul alineat, inclusiv pentru personalul care efectuează anumite sarcini temporare pe perioade care nu depășesc nouăzeci (90) de zile, sub rezerva actelor cu putere de lege și a normelor administrative relevante aflate în vigoare.

Handling la sol

5. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa III la prezentul acord:

- (a) Fără a aduce atingere literei (b) de mai jos, fiecare transportator aerian are, în ceea ce privește serviciile de handling la sol pe teritoriul celeilalte părți:
 - (i) dreptul de a-și realiza propriile activități de handling la sol („handling propriu”) sau în funcție de opțiunea sa;
 - (ii) dreptul de a alege din rândul furnizorilor concurenți care oferă servicii complete sau parțiale de handling la sol, în cazul în care actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți permit accesul la piață al acestor furnizori și dacă aceștia sunt prezenți pe piață.
- (b) Pentru următoarele categorii de servicii de handling la sol, și anume handlingul de bagaje, handlingul de rampă, handlingul de combustibil și de ulei, handlingul de marfă și poștă în ceea ce privește manipularea fizică a mărfii și a poștei între terminalul aeroportului și aeronavă, drepturile prevăzute la litera (a) punctele (i) și (ii) pot fi supuse unor constrângeri în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative aplicabile pe teritoriul celeilalte părți. În cazul în care aceste constrângeri împiedică handlingul propriu și în absența unei concurențe efective între furnizorii de servicii de handling la sol, toate aceste servicii trebuie puse la dispoziția tuturor transportatorilor aerieni în condiții egale și fără discriminare.
- (c) Orice furnizor de servicii de handling la sol al oricărei părți, fie că este sau nu transportator aerian, are, în ceea ce privește handlingul la sol pe teritoriul celeilalte părți, dreptul de a furniza servicii de handling la sol transportatorilor aerieni ai părților care își desfășoară activitatea pe același aeroport, dacă acest lucru este permis și

compatibil cu actele cu putere de lege și cu normele administrative aplicabile.

Alocarea sloturilor orare pe aeroporturi

6. Alocarea sloturilor orare disponibile pe aeroporturile de pe teritoriile părților se efectuează în mod independent, transparent, nediscriminatoriu și la timp.

Vânzări, cheltuieli locale și transferul de fonduri

7. Orice transportator aerian al oricărei părți are dreptul să se implice în vânzarea de servicii de transport aerian și de servicii conexe pe teritoriul celeilalte părți, în mod direct și/sau, dacă dorește, prin intermediul agenților săi de vânzări, al altor intermediari desemnați de transportatorul aerian, al altui transportator aerian sau al internetului. Fiecare transportator aerian are dreptul să vândă astfel de servicii de transport și servicii conexe și orice persoană este liberă să le achiziționeze, în moneda teritoriului respectiv sau într-o valută liber convertibilă, în conformitate cu reglementările valutare locale.
8. Fiecare transportator aerian are dreptul de a converti în valută liber convertibilă și de a transfera veniturile obținute pe plan local de pe teritoriul celeilalte părți către teritoriul de origine sau către țara sau țările alese de el în conformitate cu legislația aplicabilă. Convertirea și transferul trebuie autorizate cu promptitudine, fără aplicarea de restricții sau de impozite, la cursul oficial de schimb valutar aplicabil tranzacțiilor și transferurilor curente la data la care transportatorul depune cererea inițială de transfer.
9. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți sunt autorizați să plătească cheltuielile locale, inclusiv achizițiile de combustibil, pe teritoriul celeilalte părți în moneda națională. Dacă doresc, transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot plăti aceste cheltuieli pe teritoriul celeilalte părți într-o valută liber convertibilă în conformitate cu reglementările valutare locale.

Acorduri de cooperare

10. Pentru operarea sau furnizarea de servicii în temeiul prezentului acord, orice transportator aerian al unei părți poate să încheie acorduri de cooperare comercială, cum sunt acordurile de rezervare de capacitate sau de partajare a codurilor, cu:
 - (a) orice transportator aerian sau transportatori aerieni al (ai) părților; și

(b) orice transportator aerian sau transportatori aerieni al (ai) unei țări terțe; și

(c) orice furnizor de servicii de transport de suprafață (terestru sau maritim);

cu condiția ca: (i) transportatorul care operează serviciul să dețină autoritatea corespunzătoare, (ii) transportatorii care comercializează serviciul să dețină drepturile corespunzătoare pentru rutele în cauză conform dispozițiilor bilaterale relevante și (iii) acordurile să îndeplinească cerințele referitoare la siguranță și la concurență aplicabile în mod normal acestui tip de acorduri. În ceea ce privește transportul de pasageri comercializat care implică partajare de coduri, cumpărătorul este informat la punctul de vânzare sau, în orice caz, la înregistrare sau la îmbarcare, atunci când nu este necesară înregistrarea pentru un zbor de legătură, cu privire la furnizorii de servicii de transport care operează fiecare sector al serviciului în cauză.

Transportul intermodal

11. În ceea ce privește transportul de pasageri, furnizorii de servicii de transport de suprafață nu intră sub incidența actelor cu putere de lege și a normelor administrative aplicabile transportului aerian prin simplul fapt că serviciile de transport de suprafață sunt oferite de un transportator aerian în nume propriu. Furnizorii de servicii de transport de suprafață sunt liberi să decidă dacă încheie sau nu acorduri de cooperare. Atunci când decid în privința oricăror acorduri specifice, furnizorii de servicii de transport de suprafață pot lua în considerare, printre altele, interesele consumatorilor și constrângerile tehnice, economice, de spațiu și de capacitate.

12. (a) Fără a aduce atingere cerințelor aplicabile din actele cu putere de lege și din normele administrative și nici altor dispoziții din prezentul acord, transportatorii aerieni și furnizorii indirecti de servicii de transport de marfă ai părților sunt autorizați, fără restricție, să recurgă, în legătură cu transportul aerian internațional, în temeiul aceleiași scrisori de transport aerian, la orice mijloc de transport de suprafață de marfă către sau dinspre orice punct situat pe teritoriul Ucrainei și al Uniunii Europene sau în țări terțe, inclusiv transportul către sau dinspre toate aeroporturile cu facilități vamale și inclusiv, dacă este cazul, dreptul de a transporta mărfuri prin vamă. Aceste mărfuri, fie că sunt transportate pe căi de suprafață, fie că sunt transportate pe calea aerului, au acces la facilitățile și procedurile vamale aeroportuare. Transportatorii aerieni pot alege să își efectueze propriile transporturi de suprafață sau să le încredințeze altor transportatori de suprafață, inclusiv altor transportatori aerieni și furnizori

indirecți de servicii de transport aerian de marfă. Aceste servicii de transport intermodal de marfă pot fi oferite la un tarif unic care să acopere și transportul aerian și cel de suprafață, cu condiția ca expeditorii să nu fie induși în eroare în privința naturii și a modalităților acestor transporturi.

(b) În scopul literei (a) din prezentul alineat, transportul de suprafață include atât transportul terestru, cât și transportul maritim.

Închirierea

13. (a) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul să furnizeze serviciile convenite utilizând aeronave cu sau fără echipaj, închiriate de la orice transportator aerian, inclusiv din țări terțe, cu condiția ca toți participanții la astfel de acorduri să îndeplinească condițiile prevăzute în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative aplicate în mod normal de părțile la aceste acorduri.
- (b) Niciuna dintre părți nu poate impune transportatorilor aerieni care își închiriază echipamentele să dispună de drepturi de trafic în temeiul prezentului acord.
- (c) Închirierea de aeronave cu echipaj (*wet-leasing*) de către un transportator aerian din Ucraina de la un transportator aerian dintr-o țară terță sau de către un transportator aerian din Uniunea Europeană de la un transportator aerian dintr-o țară terță, altă decât cele menționate în anexa V la prezentul acord, în vederea exploatării drepturilor prevăzute în prezentul acord, rămâne un caz excepțional sau răspunde unor necesități temporare. Închirierea trebuie supusă aprobării prealabile a autorității care a acordat licența transportatorului aerian care închiriază aeronava cu echipaj și a autorității competente a celeilalte părți.

Franciză/branding/concesiune comercială

14. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a încheia acorduri de franciză, de branding sau de concesiune comercială cu companiile, inclusiv cu transportatorii aerieni, ale oricărei părți sau ale țărilor terțe, cu condiția ca transportatorii aerieni să dețină autorizațiile corespunzătoare și să îndeplinească condițiile prevăzute în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative aplicate de către părți în cazul unor astfel de acorduri, în special cele care impun dezvăluirea identității transportatorului aerian care operează serviciul.

Escale pe timp de noapte

15. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a face escale pe timp de noapte în aeroporturile celeilalte părți care sunt deschise traficului internațional.

ARTICOLUL 23

TAXE VAMALE ȘI IMPOZITARE

1. La sosirea pe teritoriul uneia dintre părți, aeronavele utilizate în transportul aerian internațional de către transportatorii aerieni ai celeilalte părți, echipamentele lor obișnuite, combustibilul, lubrifianții, consumabilele de natură tehnică, echipamentul de la sol, piesele de schimb (inclusiv motoare), proviziile de bord (inclusiv, dar nelimitându-se la: alimente, băuturi și alcool, tutun și alte produse destinate comercializării sau consumării de către pasageri în cantități limitate în timpul zborului) și alte articole destinate să fie folosite sau utilizate doar în legătură cu operarea sau cu întreținerea aeronavelor care efectuează transporturi aeriene internaționale sunt scutite, pe bază de reciprocitate, în temeiul legislației relevante aplicabile, de toate restricțiile la import, taxele pe proprietate și impozitele pe capital, taxele vamale, accizele și de toate onorariile și taxele similare care (a) sunt impuse de autoritățile naționale sau locale sau de Uniunea Europeană și (b) nu se bazează pe costul serviciilor furnizate, cu condiția ca echipamentele și proviziile respective să rămână la bordul aeronavelor.
2. De asemenea, sunt scutite, pe bază de reciprocitate, în temeiul legislației relevante aplicabile, de la plata impozitelor, redevențelor, drepturilor, onorariilor și taxelor menționate la alineatul (1) din prezentul articol, cu excepția taxelor bazate pe costul serviciului furnizat:
 - (a) proviziile de bord introduse sau furnizate pe teritoriul unei părți și luate la bord, în limite rezonabile, pentru a fi folosite la bordul aeronavelor care pleacă ale unui transportator aerian aparținând celeilalte părți, utilizate în transportul aerian internațional, chiar și atunci când aceste provizii urmează să fie folosite pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului menționat;
 - (b) echipamentele de la sol și piesele de schimb (inclusiv motoare) introduse pe teritoriul unei părți în vederea întreținerii, reviziei sau reparării aeronavelor unui transportator aerian al celeilalte părți utilizate în transportul aerian internațional;
 - (c) combustibilul, lubrifianții și consumabilele tehnice introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre părți pentru a fi folosite în sau pe o aeronavă a unui transportator aerian al celeilalte părți, utilizate în

transportul aerian internațional, chiar și atunci când aceste articole urmează să fie folosite pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului menționat;

(d) imprimatele, astfel cum sunt prevăzute în legislația vamală a fiecărei părți, introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre părți și luate la bord pentru a fi folosite pe aeronavele care pleacă ale unui transportator aerian al celeilalte părți, utilizate în transportul aerian internațional, chiar și atunci când aceste articole urmează să fie folosite pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului menționat; și

(e) echipamentele de siguranță și de securitate utilizate în aeroporturi sau în terminale pentru marfă.

3. Fără a aduce atingere niciunei alte dispoziții contrare, nicio dispoziție din prezentul acord nu interzice vreunei părți să impună, pe bază nediscriminatorie, impozite, redevențe, taxe vamale, onorarii sau taxe pe combustibilul furnizat pe teritoriul său pentru a fi utilizat de o aeronavă a unui transportator aerian care operează între două puncte de pe teritoriul său.
4. Se poate impune ca echipamentele și articolele menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol să fie ținute sub supravegherea sau controlul autorităților corespunzătoare și să nu fie transferate fără plata taxelor vamale și a impozitelor corespunzătoare.
5. Scutirile prevăzute în prezentul articol sunt, de asemenea, acordate în cazul în care transportatorii aerieni ai unei părți au încheiat un contract cu un alt transportator aerian care beneficiază, la rândul său, de astfel de scutiri acordate de cealaltă parte, pentru împrumutul sau transferul pe teritoriul celeilalte părți al articolelor precizate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol.
6. Nicio dispoziție din prezentul acord nu interzice vreunei părți să impună impozite, redevențe, taxe vamale, onorarii sau taxe la vânzarea către pasageri a mărfurilor care nu sunt destinate consumului la bordul aeronavelor, pe un sector al serviciului aerian între două puncte situate pe teritoriul său unde este permisă îmbarcarea sau debarcarea.
7. Bagajele și mărfurile aflate în tranzit direct pe teritoriul unei părți sunt scutite de impozite, taxe vamale, onorarii și alte taxe similare care nu se bazează pe costul serviciului furnizat.
8. Echipamentele de la bord obișnuite, precum și materialele și proviziile păstrate în mod normal la bordul aeronavelor unui transportator aerian al

oricăreia dintre părți pot fi descărcate pe teritoriul celeilalte părți numai cu aprobarea autorităților vamale de pe teritoriul respectiv. În acest caz, echipamentele și materialele respective pot fi puse sub supravegherea autorităților menționate până la momentul în care sunt reexportate sau eliberate în alt mod, în conformitate cu reglementările vamale.

9. Dispozițiile prezentului acord nu afectează taxa pe valoarea adăugată, cu excepția impozitului pe cifra de afaceri plătit la import. Dispozițiile prezentului acord nu aduc atingere dispozițiilor niciunei convenții care poate fi în vigoare la momentul relevant între un stat membru și Ucraina în vederea evitării dublei impozitări a veniturilor și a capitalului.

ARTICOLUL 24

TAXE PENTRU UTILIZAREA AEROPORTURILOR ȘI A INFRASTRUCTURILOR ȘI SERVICIILOR AERONAUTICE

1. Fiecare parte se asigură că taxele de utilizare care pot fi impuse transportatorilor aerieni ai celeilalte părți de către autoritățile sau organismele sale competente în materie de taxe pentru utilizarea serviciilor și infrastructurilor de navigație aeriană și de control al traficului aerian, aeroportuare și de securitate aeronautică, precum și a infrastructurilor și serviciilor aferente sunt corecte, rezonabile, nediscriminatorii și distribuite echitabil între categoriile de utilizatori. Fără a aduce atingere articolului 9 (Managementul traficului aerian), aceste taxe pot reflecta, fără a depăși însă, costul integral pe care autoritățile sau organismele competente în materie de taxe îl suportă pentru furnizarea infrastructurilor și serviciilor aeroportuare și de securitate aeriană corespunzătoare în aeroportul respectiv sau în cadrul sistemului aeroportului respectiv. Aceste taxe pot include o rentabilitate rezonabilă a activelor după amortizare. Infrastructurile și serviciile care fac obiectul taxelor de utilizare sunt furnizate pe o bază eficientă și economică. În orice situație, aceste taxe de utilizare nu pot fi evaluate pentru transportatorii aerieni ai celeilalte părți în termeni mai puțin favorabili decât cei mai favorabili termeni disponibili pentru oricare alt transportator aerian la momentul evaluării lor. Taxele de utilizare sunt stabilite de către autoritățile sau organismele competente în materie de taxe ale părților, în moneda națională sau în valută.
2. Fiecare parte încurajează sau solicită consultări, în conformitate cu legislația aplicabilă existentă, între autoritățile sau organismele competente în materie de taxe de pe teritoriul său și transportatorii aerieni și/sau organismele lor de reprezentare care folosesc serviciile și infrastructurile și se asigură că aceste autorități sau organisme competente în materie de taxe și transportatorii aerieni sau organismele lor de

reprezentare își transmit reciproc informațiile necesare pentru a permite o examinare exactă a caracterului rezonabil al taxelor, în conformitate cu principiile prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol. Fiecare parte se asigură că autoritățile sau organismele competente în materie de taxe informează utilizatorii cu un preaviz rezonabil cu privire la orice propunere de modificare a taxelor de utilizare, pentru ca autoritățile în cauză să poată lua în considerare opiniile exprimate de utilizatori înainte de efectuarea modificărilor respective.

ARTICOLUL 25

STABILIREA PREȚURILOR

1. Părțile permit stabilirea liberă a prețurilor de către transportatorii aerieni pe baza unei concurențe libere și echitabile.
2. Părțile nu solicită transmiterea sau notificarea prețurilor.
3. În cazul în care autoritățile competente ale oricărei părți consideră că un preț nu este compatibil cu considerentele stabilite în prezentul articol, acestea trebuie să anunțe în mod corespunzător autoritățile competente ale celeilalte părți în cauză și pot solicita consultări cu autoritățile respective. Pot fi desfășurate consultări între autoritățile competente cu privire la aspecte precum prețurile care ar putea fi incorecte, nerezonabile, discriminatorii sau subvenționate, dar fără a se limita la acestea. Aceste consultări au loc în termen de cel mult treizeci (30) de zile de la data primirii cererii.

ARTICOLUL 26

MEDIU CONCURRENTIAL

1. În cadrul domeniului de aplicare al prezentului acord, se aplică dispozițiile titlului VI („Concurența, protecția proprietății intelectuale, industriale și comerciale și cooperarea legislativă”) din Acordul de parteneriat și cooperare sau din oricare acord ulterior între Uniunea Europeană, statele sale membre și Ucraina, cu excepția cazului în care prezentul acord conține norme mai specifice privind concurența și ajutoarele de stat pentru sectorul aviației.
2. Părțile confirmă că obiectivul lor comun este de a institui un mediu echitabil și competitiv pentru operarea serviciilor aeriene. Părțile recunosc că practicile concurențiale loiale din partea transportatorilor aerieni sunt mai probabile în cazul în care transportatorii aerieni funcționează pe baze complet comerciale și nu sunt subvenționați.

3. Ajutoarele de stat, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor companii sau întreprinderi sau a anumitor produse sau servicii aeronautice, sunt incompatibile cu buna funcționare a prezentului acord, în măsura în care pot afecta comerțul dintre părți în sectorul aviației.
4. În ceea ce privește ajutoarele de stat, orice practici care contravin prezentului articol sunt evaluate pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în Uniunea Europeană și, în special, cele prevăzute în anexa VII la prezentul acord.
5. În cazul în care una dintre părți constată că pe teritoriul celeilalte părți există anumite condiții, datorate în special unei subvenții, care ar afecta negativ concurența loială și echitabilă în detrimentul transportatorilor săi aerieni, aceasta poate adresa observații celeilalte părți. Mai mult, aceasta poate solicita o întrunire a comitetului mixt instituit în temeiul articolului 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord. Consultările încep în termen de treizeci (30) de zile de la primirea unei astfel de solicitări. Dacă în termen de treizeci (30) de zile de la începerea consultărilor nu se ajunge la un acord satisfăcător, partea care a solicitat consultările are dreptul de a refuza, de a revoca, de a suspenda sau de a limita autorizațiile transportatorului aerian (transportatorilor aerieni) în cauză, în conformitate cu articolul 19 (Refuzarea, revocarea, suspendarea sau limitarea autorizațiilor sau ale permiselor tehnice) din prezentul acord.
6. Măsurile menționate la alineatul (5) din prezentul articol sunt corespunzătoare, proporționale și limitate la strictul necesar în ceea ce privește domeniul de aplicare și durata. Acestea vizează exclusiv transportatorul aerian sau transportatorii aerieni care beneficiază de o subvenție sau de condițiile menționate în prezentul articol și nu aduc atingere dreptului niciuneia dintre părți de a adopta măsuri în temeiul articolului 31 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.
7. Fiecare parte, după notificarea celeilalte părți, poate contacta entitățile guvernamentale responsabile de pe teritoriul celeilalte părți, inclusiv entități la nivel de stat, de provincie sau local, pentru a discuta chestiuni legate de prezentul articol.
8. Nicio dispoziție din prezentul acord nu limitează sau nu pune în pericol puterea autorităților de concurență ale părților în sensul că toate aspectele legate de aplicarea dreptului concurenței intră în competența exclusivă a acestora. Orice măsură luată în temeiul prezentului articol nu aduce atingere măsurilor luate de aceste autorități, care trebuie să fie pe deplin independente față de măsurile luate în temeiul prezentului articol.

9. Dispozițiile prezentului articol se aplică fără a aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale părților referitoare la obligațiile de serviciu public pe teritoriile părților.
10. Părțile fac schimb de informații, ținând seama de limitele impuse de cerințele secretului profesional și ale secretului de afaceri.

ARTICOLUL 27

STATISTICI

1. Fiecare parte furnizează celeilalte părți statisticile impuse de actele cu putere de lege și de normele administrative naționale și, la cerere, alte informații statistice disponibile care ar putea fi necesare în mod rezonabil pentru examinarea modului de operare a serviciilor aeriene.
2. Părțile cooperează în cadrul comitetului mixt instituit în temeiul articolului 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord pentru facilitarea schimbului de informații statistice între ele cu scopul de a monitoriza dezvoltarea serviciilor aeriene în temeiul prezentului acord.

TITLUL IV

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 28

INTERPRETARE ȘI APLICARE

1. Părțile iau toate măsurile corespunzătoare, generale sau specifice, destinate să asigure îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord și se abțin de la luarea oricărei măsuri care ar putea pune în pericol atingerea obiectivelor prezentului acord.
2. Fiecare parte este responsabilă, pe propriul său teritoriu, pentru aplicarea adecvată a prezentului acord. Ucraina este responsabilă și pentru punerea în aplicare a legislației sale adoptate cu scopul de a încorpora în sistemul său juridic cerințele și standardele prevăzute de actele Uniunii Europene referitoare la aviația civilă, menționate în anexa I la prezentul acord.

3. Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile și tot sprijinul necesare în cazul unor investigații cu privire la posibile încălcări ale dispozițiilor prezentului acord, pe care cealaltă parte le efectuează în temeiul competențelor care îi revin conform prezentului acord.
4. Ori de câte ori părțile acționează în temeiul competențelor care le sunt conferite prin prezentul acord cu privire la aspecte care prezintă un interes substanțial pentru cealaltă parte și care privesc autoritățile, companiile sau întreprinderile celeilalte părți, autoritățile competente ale celeilalte părți trebuie să fie pe deplin informate și să aibă posibilitatea de a-și prezenta observațiile înainte de luarea unei decizii finale.
5. În măsura în care dispozițiile prezentului acord și dispozițiile actelor specificate în anexa I la prezentul acord sunt identice în esență cu normele corespunzătoare din tratatele UE și cu actele adoptate în temeiul tratatelor UE, dispozițiile respective se interpretează, în implementarea și aplicarea lor, în conformitate cu hotărârile și deciziile relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, denumită în continuare „Curtea de Justiție”, și respectiv ale Comisiei Europene.

ARTICOLUL 29

COMITETUL MIXT

1. Se instituie un comitet mixt compus din reprezentanți ai părților (denumit în continuare „comitetul mixt”), responsabil cu gestionarea prezentului acord și cu punerea în aplicare adecvată a acestuia. În acest scop, comitetul mixt formulează recomandări și ia decizii în cazurile prevăzute în mod expres de prezentul acord.
2. Deciziile comitetului mixt se adoptă prin consens și sunt obligatorii pentru părți. Deciziile sunt puse în aplicare de către părți în conformitate cu procedurile lor interne. Părțile se informează reciproc cu privire la finalizarea acestor proceduri și la data intrării în vigoare a deciziilor. Ori de câte ori o decizie luată de comitetul mixt conține o cerință privind măsurile care trebuie luate de către o parte, această parte ia măsurile necesare și informează comitetul mixt în acest sens.
3. Comitetul mixt adoptă, printr-o decizie, regulamentul său de procedură.
4. Comitetul mixt se întrunește dacă și atunci când este necesar, la cererea unei dintre părți.
5. De asemenea, o parte poate solicita o întrunire a comitetului mixt cu scopul de a soluționa orice chestiune legată de interpretarea sau de aplicarea prezentului acord. Această întrunire are loc cât mai curând

posibil, în termen de maximum două luni de la data primirii solicitării, în afara cazului în care părțile convin altfel.

6. În scopul punerii în aplicare adecvate a prezentului acord, părțile fac schimb de informații și, la cererea oricăreia dintre ele, se consultă în cadrul comitetului mixt.
7. În cazul în care una dintre părți consideră că o decizie a comitetului mixt nu este pusă în aplicare în mod adecvat de către cealaltă parte, ea poate solicita discutarea situației de către comitetul mixt. În cazul în care comitetul mixt nu poate rezolva problema în termen de două luni de la sesizare, partea solicitantă poate lua măsuri de salvagardare corespunzătoare în temeiul articolului 31 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.
8. Fără a aduce atingere alineatului (2) din prezentul articol, în cazul în care comitetul mixt nu ia o decizie într-o chestiune cu privire la care a fost sesizat în termen de șase luni de la data sesizării, părțile pot lua măsuri de salvagardare temporare corespunzătoare în temeiul articolului 31 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.
9. În conformitate cu articolul 20 (Investiții în transportatori aerieni) din prezentul acord, comitetul mixt examinează chestiunile referitoare la investițiile bilaterale ale participației majoritare sau la modificările care vizează controlul efectiv asupra transportatorilor aerieni ai părților.
10. Comitetul mixt dezvoltă cooperarea între părți și prin:
 - (a) examinarea condițiilor de piață care influențează serviciile aeriene vizate de prezentul acord;
 - (b) abordarea și, în măsura posibilului, soluționarea eficace a chestiunilor legate de desfășurarea activității economice care, printre altele, pot împiedica accesul la piață și operarea fără probleme a serviciilor convenite vizate de prezentul acord, pentru a asigura condiții de concurență echitabile, convergența în domeniul reglementării și reducerea la minimum a sarcinii de reglementare a operatorilor comerciali;
 - (c) încurajarea schimburilor la nivel de experți cu privire la noile inițiative și evoluții legislative și normative, precum și adoptarea unor noi instrumente legislative de drept internațional public și privat în domeniul aviației, în special în materie de securitate, de siguranță, de protecție a mediului, de infrastructură aviatică (inclusiv sloturile), de aeroporturi, de cooperare industrială, de

management al traficului aerian, de mediu concurențial și de protecția consumatorului;

- (d) examinarea periodică a efectelor sociale produse de prezentul acord, astfel cum este pus în aplicare, în special în domeniul ocupării forței de muncă, și elaborarea de răspunsuri adecvate la preocupările considerate legitime;
- (e) examinarea domeniilor care ar putea fi incluse ulterior în prezentul acord, inclusiv recomandarea de modificări ale prezentului acord;
- (f) convenirea, prin consens, asupra unor propuneri, abordări sau documente cu caracter procedural care au legătură directă cu funcționarea prezentului acord;
- (g) luarea în considerare și dezvoltarea asistenței tehnice în domeniile vizate de prezentul acord; și
- (h) încurajarea cooperării în cadrul forurilor internaționale relevante și a eforturilor de a stabili poziții coordonate.

ARTICOLUL 30

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ȘI ARBITRAJ

1. Dacă între părți apare orice litigiu în legătură cu interpretarea sau cu aplicarea prezentului acord, părțile fac mai întâi tot posibilul să îl soluționeze prin intermediul unor consultări oficiale în cadrul comitetului mixt, în conformitate cu articolul 29 (Comitetul mixt) alineatul (5) din prezentul acord. În cazurile în care comitetul mixt ia decizii în cadrul acestei proceduri cu privire la interpretarea sau la aplicarea cerințelor și a standardelor menționate în anexa I la prezentul acord, acestea respectă hotărârile Curții de Justiție referitoare la interpretarea cerințelor și a standardelor pertinente, precum și deciziile Comisiei Europene care sunt luate în conformitate cu cerințele și cu standardele corespunzătoare.
2. Oricare parte poate aduce orice litigiu cu privire la aplicarea sau la interpretarea prezentului acord, care nu a putut fi soluționat în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol, în atenția unei comisii de arbitraj formate din trei arbitri, în conformitate cu procedura prevăzută în continuare:
 - (a) fiecare parte numește un arbitru în termen de șaiszeci (60) de zile de la data primirii notificării privind cererea de arbitraj adresată de cealaltă parte comisiei de arbitraj pe cale diplomatică; cel de-al treilea arbitru ar trebui numit de către ceilalți doi arbitri în termen de alte șaiszeci (60) de zile. Dacă una dintre părți nu a numit un arbitru în decursul perioadei convenite sau dacă cel de al treilea

arbitru nu este numit în decursul perioadei convenite, fiecare parte poate solicita președintelui Consiliului OACI să numească unul sau mai mulți arbitri, după caz. Dacă președintele Consiliului are aceeași naționalitate ca una dintre părți, numirea se face de către vicepreședintele cu vechimea cea mai mare care nu este descalificat din același motiv;

- (b) cel de-al treilea arbitru numit în conformitate cu litera (a) de mai sus ar trebui să fie un resortisant al unui stat terț și acționează ca președinte al comisiei de arbitraj;
 - (c) comisia de arbitraj își stabilește de comun acord propriul regulament de procedură; și
 - (d) sub rezerva deciziei finale a comisiei de arbitraj, părțile suportă în mod egal cheltuielile inițiale de arbitraj.
- 3. La cererea unei părți, comisia de arbitraj poate cere celeilalte părți să pună în aplicare măsuri corective provizorii până la luarea deciziei finale de către comisie.
 - 4. Orice decizie provizorie sau finală a comisiei de arbitraj este obligatorie pentru părți. Comisia de arbitraj urmărește să adopte orice decizie provizorie sau finală prin consens. Dacă nu este posibilă obținerea consensului, comisia de arbitraj își adoptă deciziile prin vot majoritar.
 - 5. Dacă una dintre părți nu acționează în conformitate cu o decizie luată de comisia de arbitraj în temeiul prezentului articol în termen de treizeci (30) de zile de la data primirii notificării deciziei menționate anterior, cealaltă parte poate să limiteze, să suspende sau să revoce, pe toată durata acestei neconformări, drepturile sau privilegiile pe care le-a acordat, în temeiul prezentului acord, părții în culpă.

ARTICOLUL 31

MĂSURI DE SALVGARDARE

- 1. Fără a aduce atingere articolelor 7 (Siguranța aviației) și 8 (Securitatea aeronautică) și nici evaluărilor privind siguranța și securitatea menționate în anexa III la prezentul acord, o parte poate lua măsuri de salvagardare corespunzătoare în cazul în care consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit o obligație în temeiul prezentului acord. Măsurile de salvagardare sunt limitate, în ceea ce privește domeniul de aplicare și durata, la ceea ce este strict necesar pentru a remedia situația sau pentru a menține echilibrul prezentului acord. Se acordă prioritate măsurilor de acest gen care afectează cel mai puțin funcționarea prezentului acord.

2. O parte care intenționează să adopte măsuri de salvagardare trimite, fără întârziere, o notificare celeilalte părți prin intermediul comitetului mixt și furnizează toate informațiile relevante.
3. Părțile inițiază imediat consultări în cadrul comitetului mixt pentru a găsi o soluție care să poată fi acceptată în unanimitate.
4. Fără a aduce atingere articolelor 7 (Siguranța aviației) și 8 (Securitatea aeronautică) din prezentul acord, partea în cauză nu poate lua măsuri de salvagardare decât după o lună de la data notificării în temeiul alineatului (2) din prezentul articol, cu excepția cazului în care procedura de consultare prevăzută la alineatul (3) din prezentul articol a fost încheiată înainte de expirarea termenului menționat.
5. Partea în cauză comunică, fără întârziere, comitetului mixt măsurile adoptate și pune la dispoziția acestuia toate informațiile relevante.
6. Orice măsură luată în temeiul prezentului articol este suspendată de îndată ce partea în culpă se conformează dispozițiilor prezentului acord.

ARTICOLUL 32

DIVULGAREA INFORMAȚIILOR

Reprezentanții, delegații și experții părților, precum și alți funcționari care acționează în temeiul prezentului acord sunt obligați, chiar și după încetarea funcțiilor lor, să nu divulge terților informațiile care fac obiectul obligației de confidențialitate profesională, în special, informații relevante din punctul de vedere al securității și informații privind companiile sau întreprinderile, relațiile lor de afaceri sau elementele lor de cost.

ARTICOLUL 33

DISPOZIȚII TRANZITORII

1. Anexa III la prezentul acord stabilește dispozițiile tranzitorii și perioadele corespunzătoare care se aplică între părți.
2. Trecerea treptată a Ucrainei la punerea efectivă în aplicare a cerințelor și a standardelor prevăzute în actele Uniunii Europene referitoare la aviația civilă menționate în anexa I la prezentul acord, precum și îndeplinirea condițiilor prevăzute în anexa III fac obiectul unor evaluări realizate de Comisia Europeană în cooperare cu Ucraina. În ceea ce privește siguranța aviației, AESA efectuează inspecții privind standardizarea, în conformitate

cu cerințele și standardele specificate în partea C a anexei I la prezentul acord.

După ce se asigură că cerințele și standardele legislative relevante sunt încorporate în legislația ucraineană și puse în aplicare, Ucraina informează Comisia Europeană de faptul că ar trebui realizată o evaluare.

3. În cazul în care Comisia Europeană stabilește că Ucraina îndeplinește cerințele și standardele relevante, aceasta prezintă problema în cadrul comitetului mixt instituit în temeiul articolul 29 (Comitetul mixt) din prezentul acord pentru ca acesta să adopte o decizie privind îndeplinirea de către Ucraina a condițiilor necesare pentru trecerea la următoarea perioadă de tranziție sau cu privire la respectarea de către Ucraina a tuturor cerințelor respective.
4. În cazul în care consideră că Ucraina nu îndeplinește cerințele și standardele relevante, Comisia Europeană transmite un raport în acest sens comitetului mixt. Comisia Europeană recomandă apoi Ucrainei îmbunătățiri specifice și stabilește, în consultare cu Ucraina, o perioadă de punere în aplicare în care deficiențele relevante să poată fi abordate în mod rezonabil. Înainte de sfârșitul perioadei de punere în aplicare, se efectuează o a doua evaluare și, dacă este necesar, evaluări suplimentare, pentru a se stabili dacă îmbunătățirile recomandate au fost puse în aplicare în mod eficient și satisfăcător.
5. În cazul în care consideră au fost soluționate deficiențele relevante, Comisia Europeană transmite această informație comitetului mixt, pentru ca acesta să ia o decizie în consecință și în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol.

ARTICOLUL 34

RELAȚIA CU ALTE ACORDURI ȘI/SAU ÎNȚELEGERI

1. Dispozițiile prezentului acord prevalează asupra dispozițiilor relevante ale acordurilor și/sau înțelegerilor bilaterale în domeniul transportului aerian dintre părți.
2. Fără a aduce atingere alineatului (1) din prezentul articol, dispozițiile privind proprietatea, drepturile de trafic, capacitatea, frecvența, tipul sau schimbarea aeronavelor, partajarea codurilor și stabilirea prețurilor prevăzute într-un acord bilateral sau într-o înțelegere bilaterală dintre Ucraina și Uniunea Europeană sau un stat membru al UE se aplică între părțile respective dacă acordul bilateral și/sau înțelegerea bilaterală în cauză este/sunt mai favorabil(ă)/favorabile în termeni de libertate pentru transportatorii aerieni vizați sau mai favorabil(ă)/favorabile în alt mod și

cu condiția să nu se facă discriminări între statele membre ale UE și resortisanții acestora. Același lucru este valabil și pentru dispozițiile care nu sunt reglementate de prezentul acord.

3. În cazul în care părțile la prezentul acord devin părți la un acord multilateral sau aprobă o decizie adoptată de OACI sau de o altă organizație internațională, care tratează chestiuni reglementate prin prezentul acord, părțile se consultă în cadrul comitetului mixt pentru a stabili dacă prezentul acord ar trebui sau nu să fie revizuit pentru a lua în considerare astfel de evoluții.

ARTICOLUL 35

DISPOZIȚII FINANCIARE

Fără a aduce atingere articolul 5 (Principii generale ale cooperării în materie de reglementare) alineatul (1) litera (b) din prezentul acord, părțile alocă resursele financiare necesare, inclusiv în legătură cu comitetul mixt, pentru punerea în aplicare a prezentului acord pe teritoriile lor respective.

TITLUL V

INTRAREA ÎN VIGOARE, REVIZUIREA, DENUNȚAREA ȘI ALTE DISPOZIȚII

ARTICOLUL 36

MODIFICĂRI

1. Comitetul mixt poate decide prin consens, la propunerea unei părți și în conformitate cu prezentul articol, să modifice anexele la prezentul acord și în conformitate cu articolul 15 (Legislație nouă) alineatul (3) litera (a).
2. Modificările anexelor la prezentul acord intră în vigoare după finalizarea de către părți a procedurilor interne necesare.
3. La cererea oricărei părți și în conformitate cu procedurile relevante, ținând seama de eventualele recomandări formulate de comitetul mixt, prezentul acord este revizuit ținând seama de aplicarea dispozițiilor sale, pentru a se lua în considerare orice evoluție viitoare necesară. Orice modificare subsecventă a dispozițiilor prezentului acord intră în vigoare în conformitate cu articolul 38 (Intrare în vigoare și aplicare provizorie) din prezentul acord.

ARTICOLUL 37

DENUNȚARE

Oricare parte poate, în orice moment, să înainteze celeilalte părți, pe căi diplomatice, o notificare scrisă cu privire la decizia sa de a denunța prezentul acord. Notificarea respectivă este transmisă simultan și către OACI. Prezentul acord încetează la ora 00:00 GMT, la finalul sezonului de trafic al Asociației Internaționale pentru Transport Aerian aflat în curs la un an de la data notificării scrise a denunțării, cu excepția cazului în care notificarea este retrasă prin acordul reciproc al părților înainte de expirarea acestei perioade.

ARTICOLUL 38

INTRARE ÎN VIGOARE ȘI APLICARE PROVIZORIE

1. Prezentul acord face obiectul ratificării sau al aprobării de către părțile semnatare, în conformitate cu propriile lor proceduri.
2. Prezentul acord intră în vigoare în termen de o lună de la data ultimei notificări din schimbul de note diplomatice dintre părți care confirmă că au fost îndeplinite toate procedurile necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord. În scopul acestui schimb de note, Ucraina transmite Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene nota sa diplomatică adresată Uniunii Europene și statelor sale membre, iar Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene transmite Ucrainei nota diplomatică din partea Uniunii Europene și a statelor sale membre. Nota diplomatică din partea Uniunii Europene și a statelor sale membre conține comunicări din partea fiecărui stat membru prin care se confirmă că au fost încheiate procedurile necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord.
3. Fără a aduce atingere alineatului (2) din prezentul articol, părțile convin să pună în aplicare, cu titlu provizoriu, prezentul acord, în conformitate cu procedurile și/sau cu legislația națională, după caz, începând cu prima zi a lunii care urmează datei ultimei note prin care părțile și-au notificat reciproc finalizarea procedurilor naționale necesare pentru aplicarea provizorie sau, dacă este cazul, pentru încheierea prezentului acord.

ARTICOLUL 39

ÎNREGISTRAREA LA OACI ȘI LA SECRETARIATUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Prezentul acord și toate modificările sale trebuie înregistrate de Ucraina la OACI și la Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, în conformitate cu articolul 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite, după intrarea sa în vigoare.

DREPT CARE subsemnații, fiind autorizați în mod corespunzător, au semnat prezentul acord.

Încheiat la ..., la data de..., luna..., anul..., în două exemplare, în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, neerlandeză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, maghiară, italiană, letonă, lituaniană, malteză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză și ucraineană, fiecare dintre aceste texte fiind în egală măsură autentic.

ANEXA I

LISTA CERINȚELOR ȘI STANDARDELOR APLICABILE ADOPTATE DE UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL AVIAȚIEI CIVILE, CARE URMEAZĂ SĂ FIE ÎNCORPORATĂ ÎN LEGISLAȚIA UCRAINEI

„Cerințele și standardele aplicabile” din următoarele acte ale Uniunii Europene se încorporează în legislația Ucrainei, sunt considerate parte integrantă a acordului și sunt aplicabile în conformitate cu prezentul acord și cu anexa III la prezentul acord, cu excepția cazului în care se vor adopta ulterior dispoziții contrare. Acolo unde este necesar, se menționează după fiecare act adaptările specifice acestuia.

Cerințele și standardele aplicabile din actele menționate în prezenta anexă sunt obligatorii pentru părți și sunt sau devin parte integrantă din ordinea juridică internă a acestora, după cum urmează:

- (a) Regulamentele și directivele Uniunii Europene sunt obligatorii pentru Uniunea Europeană și pentru statele sale membre, în conformitate cu tratatele UE;
- (b) Un act național din Ucraina, adoptat cu scopul de a pune în aplicare regulamentele și directivele corespunzătoare ale Uniunii Europene, este obligatoriu din punct de vedere juridic pentru Ucraina, în timp ce forma și metoda de punere în aplicare rămân la latitudinea Ucrainei.

A. ACCESUL LA PIATĂ ȘI ASPECTE CONEXE

Regulamentul (CE) nr. 1008/2008

Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (reformare).

Standarde și cerințe aplicabile: Capitolul IV.

Regulamentul (CEE) nr. 95/93

Regulamentul (CEE) nr. 95/93 al Consiliului din 18 ianuarie 1993 privind normele comune de alocare a sloturilor orare pe aeroporturile comunitare,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 894/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 mai 2002 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 95/93 al Consiliului;

Regulamentul (CE) nr. 1554/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 iulie 2003 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 95/93 al Consiliului;

Regulamentul (CE) nr. 793/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 95/93 al Consiliului.

Standarde și cerințe aplicabile: articolele 1-12, articolul 14 și articolul 14a alineatul (2).

În ceea ce privește aplicarea articolului 12 alineatul (2), în loc de „Comisia” se va citi „comitetul mixt”.

Directiva 96/67/CE

Directiva 96/67/CE a Consiliului din 15 octombrie 1996 privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Comunității.

Standarde și cerințe aplicabile: articolele 1-25 și anexa.

În ceea ce privește aplicarea articolului 10, în loc de „statele membre” se va citi „statele membre ale UE”.

În ceea ce privește aplicarea articolului 20 alineatul (2), în loc de „Comisia” se va citi „comitetul mixt”.

Regulamentul (CE) nr. 785/2004

Regulamentul (CE) nr. 785/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 285/2010 al Comisiei din 6 aprilie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 785/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave.

Standarde și cerințe aplicabile: Articolele 1-8 și articolul 10 alineatul (2).

Directiva 2009/12/CE

Directiva 2009/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2009 privind tarifele de aeroport.

Cerințe și standarde aplicabile: toate, cu excepția articolului 12 alineatul (1), a articolului 13 și a articolului 14.

B. MANAGEMENTUL TRAFICULUI AERIAN

Regulamentul (CE) nr. 549/2004

Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 de stabilire a cadrului pentru crearea cerului unic European (regulament-cadru),

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 549/2004, (CE) nr. 550/2004, (CE) nr. 551/2004 și (CE) nr. 552/2004 în vederea îmbunătățirii performanței și durabilității sistemului aviatic european ,

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4, articolul 6 și articolele 9-14.

Regulamentul (CE) nr. 550/2004

Regulamentul (CE) nr. 550/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind prestarea de servicii de navigație aeriană în cerul unic European (regulament privind prestarea de servicii),

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 549/2004, (CE) nr. 550/2004, (CE) nr. 551/2004 și (CE) nr. 552/2004 în vederea îmbunătățirii performanței și durabilității sistemului aviatic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-19, anexele I și II.

Regulamentul (CE) nr. 551/2004

Regulamentul (CE) nr. 551/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind organizarea și utilizarea spațiului aerian în cerul unic European (regulament privind spațiul aerian),

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 549/2004, (CE) nr. 550/2004, (CE) nr. 551/2004 și (CE) nr. 552/2004 în vederea îmbunătățirii performanței și durabilității sistemului aviatic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11.

Regulamentul (CE) nr. 552/2004

Regulamentul (CE) nr. 552/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind interoperabilitatea rețelei europene de gestionare a traficului aerian (regulament privind interoperabilitatea),

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 549/2004, (CE) nr. 550/2004, (CE) nr. 551/2004 și (CE) nr. 552/2004 în vederea îmbunătățirii performanței și durabilității sistemului aviatic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-12, anexele I-V.

Acte legislative de punere în aplicare

Regulamentul (UE) nr. 691/2010

Regulamentul (UE) nr. 691/2010 al Comisiei din 29 iulie 2010 de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 677/2011 al Comisiei din 7 iulie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a funcțiilor rețelei de management al traficului aerian (ATM) și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010;

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1216/2011 al Comisiei din 24 noiembrie 2011 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010 al Comisiei de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea;

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de instituire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-25, anexele I-IV.

Regulamentul (CE) nr. 1794/2006

Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 al Comisiei din 6 decembrie 2006 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 1191/2010 al Comisiei din 16 decembrie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1794/2006 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană;

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 391/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-17, anexele I-VI.

Regulamentul (CE) nr. 482/2008

Regulamentul (CE) nr. 482/2008 al Comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a unui sistem de asigurare a siguranței software care urmează să fie pus în aplicare de către furnizorii de servicii de navigație aeriană și de modificare a anexei II la Regulamentul (CE) nr. 2096/2005,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 al Comisiei din 17 octombrie 2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 și (UE) nr. 691/2010.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-6, anexele I-II.

Regulamentul (UE) nr. 1034/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011 al Comisiei din 17 octombrie 2011 privind supravegherea siguranței în managementul traficului aerian și serviciile de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-19.

Regulamentul (UE) nr. 1035/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 al Comisiei din 17 octombrie 2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 și (UE) nr. 691/2010,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei din 26 septembrie 2012 de stabilire a regulilor comune ale aerului și a dispozițiilor operaționale privind serviciile și procedurile din navigația aeriană și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 și a Regulamentelor (CE) nr. 1265/2007, (CE) nr. 1794/2006, (CE) nr. 730/2006, (CE) nr. 1033/2006 și (UE) nr. 255/2010.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-14, anexele I-V.

Regulamentul (UE) nr. 409/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-15.

Regulamentul (CE) nr. 2150/2005

Regulamentul (CE) nr. 2150/2005 al Comisiei din 23 decembrie 2005 de stabilire a unor norme comune pentru utilizarea flexibilă a spațiului aerian.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-9, anexa.

Regulamentul (CE) nr. 730/2006

Regulamentul (CE) nr. 730/2006 al Comisiei din 11 mai 2006 privind clasificarea spațiului aerian și accesul zborurilor efectuate în conformitate cu regulile de zbor la vedere deasupra nivelului de zbor 195.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4.

Regulamentul (UE) nr. 255/2010

Regulamentul (UE) nr. 255/2010 al Comisiei din 25 martie 2010 de stabilire a unor norme comune privind managementul fluxului de trafic aerian.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-15.

Regulamentul (UE) nr. 176/2011

Regulamentul (UE) nr. 176/2011 al Comisiei din 24 februarie 2011 privind informațiile care trebuie furnizate înainte de instituirea și modificarea unui bloc funcțional de spațiu aerian.

Regulamentul (UE) nr. 923/2012

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei din 26 septembrie 2012 de stabilire a regulilor comune ale aerului și a dispozițiilor operaționale privind serviciile și procedurile din navigația aeriană și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 și a Regulamentelor (CE) nr. 1265/2007, (CE) nr. 1794/2006, (CE) nr. 730/2006, (CE) nr. 1033/2006 și (UE) nr. 255/2010.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-10, anexa.

Regulamentul (CE) nr. 1032/2006

Regulamentul (CE) nr. 1032/2006 al Comisiei din 6 iulie 2006 de stabilire a cerințelor aplicabile sistemelor automate pentru schimbul datelor de zbor în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unități de control al traficului aerian,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 30/2009 din 16 ianuarie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1032/2006 în ceea ce privește cerințele aplicabile sistemelor automate pentru schimbul datelor de zbor care utilizează serviciile de legături de date.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-10, anexele I-V.

Regulamentul (CE) nr. 1033/2006

Regulamentul (CE) nr. 1033/2006 al Comisiei din 4 iulie 2006 de stabilire a cerințelor privind procedurile pentru planurile de zbor în faza premergătoare zborului pentru cerul unic European,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 428/2013 al Comisiei din 8 mai 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1033/2006 în ceea ce privește dispozițiile OACI menționate la articolul 3 alineatul (1).

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-5, anexa.

Regulamentul (CE) nr. 633/2007

Regulamentul (CE) nr. 633/2007 al Comisiei din 7 iunie 2007 de stabilire a cerințelor pentru aplicarea unui protocol de transfer al mesajelor de zbor folosit în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unitățile de control al traficului aerian,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 283/2011 al Comisiei din 22 martie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 633/2007 în ceea ce privește dispozițiile tranzitorii menționate la articolul 7.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-7, articolul 8 a doua și a treia teză, anexele I-IV.

Regulamentul (CE) nr. 29/2009

Regulamentul (CE) nr. 29/2009 al Comisiei din 16 ianuarie 2009 de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru cerul unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-14, anexele I-VII.

Regulamentul (CE) nr. 262/2009

Regulamentul (CE) nr. 262/2009 al Comisiei din 30 martie 2009 de stabilire a cerințelor pentru alocarea și utilizarea coordonată a codurilor de interogator în mod S pentru cerul unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-12, anexele I-VI.

Regulamentul (UE) nr. 73/2010

Regulamentul (UE) nr. 73/2010 al Comisiei din 26 ianuarie 2010 de stabilire a cerințelor de calitate a datelor aeronautice și informațiilor aeronautice pentru cerul unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-13, anexele I-X.

Regulamentul (UE) nr. 1206/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1206/2011 al Comisiei din 22 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor privind identificarea aeronavelor în scopul supravegherii pentru cerul unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11, anexele I-VII.

Regulamentul (UE) nr. 1207/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1207/2011 al Comisiei din 22 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor pentru performanța și interoperabilitatea funcției de supraveghere în cadrul Cerului unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-14, anexele I-IX.

Regulamentul (UE) nr. 1079/2012

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1079/2012 al Comisiei din 16 noiembrie 2012 de stabilire a cerințelor privind ecartul dintre canalele de voce pentru cerul unic european.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-15, anexele I-V.

Regulamentul SESAR

Regulamentul (CE) nr. 219/2007

Regulamentul (CE) nr. 219/2007 al Consiliului din 27 februarie 2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR),

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1361/2008 al Consiliului din 16 decembrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 219/2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR).

Cerințe și standarde aplicabile: articolul 1 alineatele (1), (2) și (5)-(7), articolele 2 și 3, articolul 4 alineatul (1), anexa.

Licențele controlorilor de trafic aerian

Regulamentul (UE) nr. 805/2011

Regulamentul (UE) nr. 805/2011 al Comisiei din 10 august 2011 de stabilire a normelor detaliate privind licențele controlorilor de trafic aerian și anumite certificate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-32, anexele I-IV.

Decizii ale Comisiei

Decizia nr. 2011/121/UE

Decizia Comisiei din 21 februarie 2011 de stabilire a obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene și a pragurilor de alertă pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană pentru anii 2012-2014 (2011/121/UE).

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4.

C(2011) 2611 final

Decizia Comisiei din 20 mai 2011 acordarea de derogări în temeiul articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 29/2009 al Comisiei [C (2011) 2611 final].

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-3, anexele I și II.

C(2011) 9074 final

Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 9 decembrie 2011 privind acordarea de derogări în temeiul articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 29/2009 al Comisiei [C (2011) 9074 final].

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-3, anexele I și II.

C(2012) 9604 final

Decizia de punere în aplicare a Comisiei privind aprobarea planului strategic al rețelei pentru funcțiile rețelei de management al traficului aerian al cerului unic european pentru perioada 2012-2019 [C (2012) 9604 final].

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-3.

C. SIGURANȚA AVIAȚIEI

Regulamentul (CE) nr. 216/2008 (regulamentul de bază)

Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 februarie 2008 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1592/2002 și a Directivei 2004/36/CE,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 690/2009 al Comisiei din 30 iulie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1592/2002 și a Directivei 2004/36/CE;

Regulamentul (CE) nr. 1108/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 216/2008 în domeniul aerodromurilor, al gestionării traficului aerian și al serviciilor de navigație aeriană și de abrogare a Directivei 2006/23/CE;

Regulamentul (UE) nr. 6/2013 al Comisiei din 8 ianuarie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1592/2002 și a Directivei 2004/36/CE.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11, 13-16, 20-25, 54, 55, 68 și anexele I-VI.

Regulamentul (CE) nr. 216/2008 și normele sale de punere în aplicare se aplică Ucrainei în conformitate cu următoarele dispoziții:

1. Ucraina nu delegă AESA niciuna dintre funcțiile sale legate de siguranță, astfel cum se prevede în temeiul convenției și al anexelor la aceasta;
2. Ucraina face obiectul inspecțiilor de standardizare efectuate de AESA în conformitate cu articolul 54 din Regulamentul (CE) nr. 216/2008;
3. Aplicarea articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 216/2008 certificatelor emise de Ucraina va fi decisă de comitetul mixt, în conformitate cu dispozițiile anexei III la prezentul acord;
4. Articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 216/2008 nu se aplică certificatelor emise de Ucraina în domeniul operațiunilor de zbor, al navigabilității inițiale și al menținerii navigabilității [Regulamentele de

punere în aplicare (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 748/2012 și (CE) nr. 2042/2003];

5. Comisia Europeană se bucură, în Ucraina, de competențele care îi sunt conferite în vederea adoptării de decizii în temeiul articolului 11 alineatul (2), al articolului 14 alineatele (5) și (7), al articolului 24 alineatul (5) și al articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 216/2008 în domeniile în care articolul 11 alineatul (1) este declarat aplicabil de către comitetul mixt;
6. În domeniul navigabilității, în cazul în care AESA nu îndeplinește nicio sarcină, Ucraina poate emite certificate, licențe sau aprobări în conformitate cu un acord sau cu o înțelegere încheiată de către Ucraina cu o țară terță.

Regulamentul (UE) nr. 748/2012

Regulamentul (UE) nr. 748/2012 al Comisiei de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 7/2013 al Comisiei de modificare a Regulamentului (UE) nr. 748/2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-2, 8-10 și anexa.

Regulamentul (CE) nr. 2042/2003

Regulamentul (CE) nr. 2042/2003 al Comisiei din 20 noiembrie 2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 707/2006 al Comisiei din 8 mai 2006 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 cu privire la autorizațiile cu durată limitată și a anexelor I și III;

Regulamentul (CE) nr. 376/2007 al Comisiei din 30 martie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității

aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

Regulamentul (CE) nr. 1056/2008 al Comisiei din 27 octombrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

Regulamentul (CE) nr. 127/2010 al Comisiei din 5 februarie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

Regulamentul (CE) nr. 962/2010 al Comisiei din 26 octombrie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

Regulamentul (CE) nr. 1149/2011 al Comisiei din 21 octombrie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu;

Regulamentul (UE) nr. 593/2012 al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-6, anexele I-IV.

Regulamentul (UE) nr. 996/2010

Regulamentul (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind investigarea și prevenirea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă și de abrogare a Directivei 94/56/CE.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-26, cu excepția articolului 7 alineatul (4) și a articolului 24.

Directiva 2003/42/CE

Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2003 privind raportarea evenimentelor în aviația civilă.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11, anexele I și II.

Regulamentul (CE) nr. 1321/2007

Regulamentul (CE) nr. 1321/2007 al Comisiei din 12 noiembrie 2007 de stabilire a unor reguli de punere în aplicare pentru înregistrarea, într-un fișier centralizat, a informațiilor privind evenimentele în aviația civilă schimbate în conformitate cu Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4.

Regulamentul (CE) nr. 1330/2007

Regulamentul (CE) nr. 1330/2007 al Comisiei din 24 septembrie 2007 de stabilire a normelor de aplicare pentru diseminarea către părțile interesate a informațiilor referitoare la evenimentele din aviația civilă menționate la articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-10, anexele I-II.

Regulamentul (CE) nr. 104/2004

Regulamentul (CE) nr. 104/2004 al Comisiei din 22 ianuarie 2004 de stabilire a normelor privind organizarea și componența camerei de recurs a Agenției Europene pentru Siguranța Aeriană.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-7 și anexa.

Regulamentul (UE) nr. 628/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 628/2013 al Comisiei din 28 iunie 2013 privind metodele de lucru ale Agenției Europene de Siguranță a Aviației pentru efectuarea inspecțiilor de standardizare și pentru monitorizarea aplicării normelor din Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 736/2006 al Comisiei.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-27.

Regulamentul (CE) nr. 2111/2005

Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2005 de stabilire a unei liste comunitare a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității și de informare a pasagerilor transportului aerian cu privire la identitatea transportatorului aerian efectiv și de abrogare a articolului 9 din Directiva 2004/36/CE.

Cerințe, standarde și dispoziții aplicabile: articolele 1-13, anexa.

Regulamentul (CE) nr. 473/2006

Regulamentul (CE) nr. 473/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a normelor de aplicare pentru lista comunitară a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cerințe, standarde și dispoziții aplicabile: articolele 1-6, anexele A-C.

Regulamentul (CE) nr. 474/2006

Regulamentul (CE) nr. 474/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a listei comunitare a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 659/2013 al Comisiei din 10 iulie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 474/2006 de stabilire a listei comunitare a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității.

Cerințe și standarde aplicabile: Articolele 1-3, anexele A și B (a se vedea mai jos cele mai recente modificări):

Regulamentul (UE) nr. 1178/2011

Regulamentul (UE) nr. 1178/2011 al Comisiei din 3 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 290/2012 al Comisiei din 30 martie 2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11, anexele I-VII.

Regulamentul (UE) nr. 965/2012

Regulamentul (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (UE) nr. 800/2013 al Comisiei din 14 august 2013 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-9, anexele I-VII.

Regulamentul (UE) nr. 1332/2011

Regulamentul (UE) nr. 1332/2011 al Comisiei din 16 decembrie 2011 de stabilire a unor cerințe comune privind utilizarea spațiului aerian și a unor proceduri comune de operare pentru evitarea coliziunii în zbor.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4, anexa.

D. MEDIU

Directiva 2003/96/CE

Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității.

Cerințe și standarde aplicabile: Articolul 14 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2).

Directiva 2006/93/CE

Directiva 2006/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind reglementarea exploatării avioanelor care intră sub incidența părții a II-a, capitolul 3, volumul 1 din anexa 16 la Convenția privind aviația civilă internațională, a doua ediție (1988).

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-5.

Directiva 2002/49/CE

Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-16, anexele I-VI.

Directiva 2002/30/CE

Directiva 2002/30/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 martie 2002 privind stabilirea normelor și a procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de exploatare referitoare la zgomot pe aeroporturile comunitare.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-15, anexele I și II.

E. ASPECTE SOCIALE

Directiva 1989/391/CEE

Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă,

astfel cum a fost modificată prin:

Directiva 2007/30/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2007 de modificare a Directivei 89/391/CEE a Consiliului, a directivelor speciale ale acesteia și a Directivelor 83/477/CEE, 91/383/CEE, 92/29/CEE și 94/33/CE ale Consiliului în vederea simplificării și a raționalizării rapoartelor privind punerea în aplicare.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-16, 18 și 19.

Directiva 2003/88/CE

Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru.

Dispoziții aplicabile: articolele 1-19, 21-24 și 26-29.

Directiva 2000/79/CE

Directiva 2000/79/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 privind punerea în aplicare a Acordului European privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă, încheiat de Asociația companiilor europene de navigație aeriană (AEA), Federația europeană a lucrătorilor din transporturi (ETF), Asociația europeană a personalului tehnic navigant (ECA), Asociația europeană a companiilor aviatice din regiunile Europei (ERA) și Asociația internațională a liniilor aeriene rezervate în sistem charter (AICA).

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 2 și 3, anexa.

F. PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Directiva 90/314/CEE

Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite.

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10.

Directiva 93/13/CEE

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10 și anexa.

În ceea ce privește aplicarea articolului 10, în loc de „Comisie” se va citi „toate celelalte părți contractante la SACE”.

Directiva 95/46/CE

Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-34.

Regulamentul (CE) nr. 2027/97

Regulamentul (CE) nr. 2027/97 al Consiliului din 9 octombrie 1997 privind răspunderea operatorilor de transport aerian în caz de accidente,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 889/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 mai 2002 de modificare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 2027/97.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-8.

Regulamentul (CE) nr. 261/2004

Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-17.

Regulamentul (CE) nr. 1107/2006

Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-16, anexele I și II.

G. SISTEME INFORMATIZATE DE REZERVARE

Regulamentul (CE) nr. 80/2009

Regulamentul (CE) nr. 80/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind un cod de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2299/89 al Consiliului.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-19 și anexele.

H. ALTE ACTE LEGISLATIVE

Regulamentul (CE) nr. 437/2003

Regulamentul (CE) nr. 437/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2003 privind rapoartele statistice referitoare la transportul aerian de pasageri, mărfuri și poștă,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1358/2003 al Comisiei din 31 iulie 2003 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 437/2003 al Parlamentului European și al Consiliului;

Regulamentul (CE) nr. 546/2005 al Comisiei din 8 aprilie 2005 de adaptare a Regulamentului (CE) nr. 437/2003 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește alocarea codurilor de raportare ale țărilor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1358/2003 al Comisiei în ceea ce privește actualizarea listei aeroporturilor comunitare.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-11, anexele I și II.

Regulamentul (CE) nr. 1358/2003

Regulamentul (CE) nr. 1358/2003 al Comisiei din 31 iulie 2003 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 437/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind rapoartele statistice referitoare la transportul aerian de pasageri, mărfuri și poștă și de modificare a anexelor I și II la acesta,

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 158/2007 al Comisiei din 16 februarie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1358/2003 al Comisiei în ceea ce privește lista aeroporturilor comunitare.

Cerințe și standarde aplicabile: articolele 1-4, anexele I-III.

ANEXA II

SERVICII CONVENITE ȘI RUTE SPECIFICATE

34. Fiecare parte acordă transportatorilor aerieni ai celeilalte părți drepturile de furnizare a serviciilor de transport aerian pe rutele specificate mai jos:

- (a) pentru transportatorii aerieni ai Uniunii Europene: orice punct situat în Uniunea Europeană – puncte intermediare pe teritoriile partenerilor politicii europene de vecinătate², ale țărilor SACE³ sau ale țărilor enumerate în anexa V – orice punct situat în Ucraina – puncte situate „dincolo”;
- (b) pentru transportatorii aerieni din Ucraina: orice punct situat în Ucraina – puncte intermediare pe teritoriile partenerilor politicii europene de vecinătate, ale țărilor SACE sau ale țărilor enumerate în anexa V – orice punct situat în Uniunea Europeană.

Drepturile existente și cele noi, inclusiv dreptul de a deservi puncte situate „dincolo” în temeiul acordurilor bilaterale sau al altor înțelegeri între Ucraina și statele membre ale UE, care nu sunt reglementate în temeiul prezentului acord, pot fi exercitate și convenite, cu condiția ca între transportatorii aerieni să nu existe discriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate;

- (c) Transportatorii aerieni din Uniunea Europeană au, de asemenea, dreptul să efectueze serviciile de transport aerian între puncte situate în Ucraina, indiferent dacă aceste servicii de transport aerian sunt inițiate sau terminate pe teritoriul UE.

35. Serviciile operate în conformitate cu alineatul (1) literele (a) și (b) din prezenta anexă trebuie inițiate sau terminate pe teritoriul Ucrainei, în ceea ce-i privește pe transportatorii aerieni din Ucraina, și pe teritoriul Uniunii Europene, în ceea ce-i privește pe transportatorii aerieni din Uniunea Europeană.

36. Transportatorii aerieni ai ambelor părți pot, pentru orice zbor sau pentru toate zborurile și la alegere:

- (a) să opereze zboruri în oricare direcție sau în ambele direcții;

² „Parteneri ai politicii europene de vecinătate” înseamnă, în acest caz, Algeria, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Egipt, Georgia, Israel, Iordania, Liban, Libia, Maroc, Palestina, Siria, Tunisia și Republica Moldova, adică nu includ, în acest caz, Ucraina.

³ „Țările SACE” sunt părțile la Acordul multilateral privind stabilirea unui spațiu aerian comun european, și anume: statele membre ale Uniunii Europene, Republica Albania, Bosnia și Herțegovina, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Republica Islanda, Republica Muntenegru, Regatul Norvegiei, Republica Serbia și Kosovo (Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo).

- (b) să combine diferite numere de zbor în cadrul operării unei singure aeronave;
 - (c) să deservească puncte intermediare și puncte situate „dincolo”, astfel cum se specifică la punctul 1 literale (a) și (b) din prezenta anexă, precum și puncte de pe teritoriile părților în orice combinație și în orice ordine;
 - (d) să omită escale în orice punct sau puncte;
 - (e) să transfere trafic de pe oricare dintre aeronavele lor la oricare altă aeronavă a lor, în orice punct;
 - (f) să facă escală în orice punct, indiferent dacă acesta este situat pe teritoriul sau în afara teritoriului oricăreia dintre părți;
 - (g) să efectueze trafic de tranzit prin teritoriul celeilalte părți; și
 - (h) să combine traficul pe aceeași aeronavă, indiferent de originea traficului respectiv.
37. Fiecare parte permite fiecărui transportator aerian să stabilească frecvența și capacitatea serviciului de transport aerian internațional pe care îl oferă în baza criteriilor comerciale ale pieței. În conformitate cu acest drept, niciuna dintre părți nu limitează unilateral volumul traficului, frecvența sau regularitatea serviciului, tipul sau tipurile de aeronave operate de transportatorii aerieni ai celeilalte părți, cu excepția cazurilor în care există motive vamale, tehnice, operaționale, de mediu, de protecție a sănătății sau în aplicarea articolului 26 (Mediu concurențial) din prezentul acord.
38. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot deservi, inclusiv în cadrul acordurilor de partajare a codurilor, orice punct situat pe teritoriul unei țări terțe care nu este inclus pe rutele specificate, cu condiția ca aceștia să nu își exercite drepturile care decurg din libertatea a cincea.
39. Prezenta anexă face obiectul dispozițiilor tranzitorii cuprinse în anexa III la prezentul acord și al extinderii drepturilor prevăzute în aceasta.

DISPOZIȚII TRANZITORII

Secțiunea 1

Perioade de tranziție

1. Trecerea Ucrainei la punerea în aplicare efectivă a tuturor dispozițiilor și condițiilor care decurg din prezentul acord se desfășoară prin intermediul a două perioade de tranziție.
2. Această tranziție face obiectul unor evaluări și inspecții de standardizare, efectuate de către Comisia Europeană și, respectiv, de către AESA, precum și al unei decizii a comitetului mixt, în conformitate cu articolul 33 (Dispoziții tranzitorii) din prezentul acord.

Secțiunea 2

Specificații aplicabile pe durata primei perioade de tranziție

1. Pe durata primei perioade de tranziție:
 - (a) transportatorii aerieni din Uniunea Europeană și transportatori aerieni titulari ai unei licențe acordate de Ucraina sunt autorizați să exercite drepturi de trafic nelimitate între orice punct de pe teritoriul Uniunii Europene și orice punct de pe teritoriul Ucrainei;
 - (b) sub rezerva unei evaluări privind punerea în aplicare de către Ucraina a cerințelor și standardelor relevante ale Uniunii Europene, precum și în urma informării comitetului mixt, Ucraina ia parte, în calitate de observator, la lucrările comitetului instituit în temeiul Regulamentului (CEE) nr. 95/93 privind normele comune de alocare a sloturilor orare pe aeroporturile comunitare; și
 - (c) dispozițiile articolului 22 (Oportunități comerciale) alineatul (5) litera (c) (handling la sol pentru transportatorii aerieni ai celorlalte părți) nu se aplică.
2. Condițiile necesare pentru trecerea la a doua perioadă de tranziție implică, pentru Ucraina, următoarele:
 - (a) încorporarea în legislația națională și punerea în aplicare a cerințelor și standardelor aplicabile din:

- Regulamentul (CE) nr. 216/2008 (privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației);
- Regulamentul (UE) nr. 748/2012 (de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție);
- Regulamentul (CE) nr. 2042/2003 (privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu), astfel cum a fost modificat;
- Regulamentul (UE) nr. 965/2012 (de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene);
- Regulamentul (UE) nr. 1178/2011 (de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă);
- Regulamentul (UE) nr. 996/2010 (privind investigarea și prevenirea accidentelor și incidentelor);
- Directiva 2009/12/CE (privind tarifele de aeroport);
- Directiva 96/67/CE (privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Comunității);
- Regulamentul (CEE) nr. 95/93 (privind normele comune de alocare a sloturilor orare);
- Directiva 2000/79/CE (privind punerea în aplicare a Acordului European privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă);
- capitolul IV din Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 (privind operarea serviciilor aeriene);
- Regulamentul (CE) nr. 785/2004 (privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave);
- Regulamentul (CEE) nr. 80/2009 (privind sistemele informatizate de rezervare);
- Regulamentul (CE) nr. 2027/97 (privind răspunderea operatorilor de transport aerian în caz de accidente);
- Regulamentul (CE) nr. 261/2004 (norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor);

- Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 de stabilire a cadrului pentru crearea cerului unic European (regulament-cadru);
- Regulamentul (CE) nr. 550/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind prestarea de servicii de navigație aeriană în cerul unic European (regulament privind prestarea de servicii);
- Regulamentul (CE) nr. 551/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind organizarea și utilizarea spațiului aerian în cerul unic European (regulament privind spațiul aerian);
- Regulamentul (CE) nr. 552/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind interoperabilitatea rețelei europene de gestionare a traficului aerian (regulament privind interoperabilitatea);
- Regulamentul (UE) nr. 691/2010 al Comisiei Europene din 29 iulie 2010 de stabilire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană;
- Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 al Comisiei Europene din 6 decembrie 2006 de stabilire a unei scheme comune de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011 al Comisiei Europene din 17 octombrie 2011 privind supravegherea siguranței în managementul traficului aerian și serviciile de navigație aeriană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010;
- Regulamentul (CE) nr. 2150/2005 al Comisiei din 23 decembrie 2005 de stabilire a unor norme comune pentru utilizarea flexibilă a spațiului aerian; și
- Regulamentul (UE) nr. 255/2010 al Comisiei din 25 martie 2010 de stabilire a unor norme comune privind managementul fluxului de trafic aerian,

astfel cum sunt prevăzute, inclusiv modificările acestora, în anexa I la prezentul acord.

- (b) aplicarea normelor privind licențele de operare substanțial echivalente cu cele cuprinse în capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24

septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate; și

- (c) în ceea ce privește securitatea aeronautică, punerea în aplicare a documentului 30 al ECAC, partea II din ultima modificare aplicabilă a acestuia.

Secțiunea 3

Specificații aplicabile pe durata celei de-a doua perioade de tranziție

1. În urma deciziei comitetului mixt, după cum se prevede la articolul 33 (Dispoziții tranzitorii) din prezentul acord, prin care se confirmă faptul că Ucraina îndeplinește toate condițiile prevăzute la secțiunea 2 punctul 2:
 - (a) certificatele relevante emise de Ucraina, astfel cum sunt enumerate în anexa IV secțiunea 1, sunt recunoscute de către statele membre în conformitate cu condițiile prevăzute în decizia comitetului mixt și în temeiul articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 216/2008;
 - (b) se aplică dispozițiile articolului 22 (Oportunități comerciale) alineatul (5) litera (c) (handling la sol pentru transportatorii aerieni ai celorlalte părți) din prezentul acord; și
 - (c) sub rezerva unei evaluări privind punerea în aplicare de către Ucraina a cerințelor și standardelor relevante ale Uniunii Europene, precum și în urma informării comitetului mixt, Ucraina ia parte, în calitate de observator, la lucrările comitetului instituit în temeiul Regulamentului (CE) nr. 2111/2005 de stabilire a unei liste comunitare a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității.
2. Condițiile necesare pentru trecerea la cea de-a doua perioadă de tranziție implică, pentru Ucraina, următoarele:
 - (a) încorporarea în legislația națională și punerea în aplicare a tuturor cerințelor și standardelor aplicabile din actele Uniunii Europene stabilite în anexa I la prezentul acord; și
 - (b) organizarea spațiului aerian aflat sub responsabilitatea sa în conformitate cu cerințele UE aplicabile pentru înființarea blocurilor funcționale de spațiu aerian (FAB).

Secțiunea 4

Punerea în aplicare integrală a prezentului acord

În urma deciziei comitetului mixt, astfel cum se prevede la articolul 33 (Dispoziții tranzitorii) din prezentul acord, prin care se confirmă faptul că

Ucraina îndeplinește toate condițiile prevăzute în secțiunea 3 punctul 2 din prezenta anexă, se aplică următoarele:

1. Pe lângă drepturile de trafic stabilite în secțiunea 2 punctul 1 din prezenta anexă:

- (a) transportatorii aerieni din Uniunea Europeană sunt autorizați să exercite drepturi de trafic nelimitate între puncte situate pe teritoriul Ucrainei, puncte intermediare situate pe teritoriul acoperit de politica europeană de vecinătate și pe teritoriul țărilor SACE, precum și puncte situate în țările enumerate în anexa V și puncte situate „dincolo”, cu condiția ca zborul să facă parte dintr-un serviciu care deservește un punct situat pe teritoriul unui stat membru.

Transportatorii aerieni din Uniunea Europeană sunt, de asemenea, autorizați să exercite drepturi de trafic nelimitate între puncte situate pe teritoriul Ucrainei, indiferent dacă aceste servicii de transport aerian sunt inițiate sau terminate pe teritoriul UE; și

- (b) transportatorii aerieni din Ucraina sunt autorizați să exercite drepturi de trafic nelimitate între orice puncte situate pe teritoriul Uniunii Europene, puncte intermediare situate pe teritoriul acoperit de politica europeană de vecinătate și pe teritoriul țărilor SACE, precum și puncte situate în țările enumerate în anexa V, cu condiția ca zborul să facă parte dintr-un serviciu care deservește un punct situat pe teritoriul Ucrainei.

2. Toate certificatele relevante incluse în secțiunea 2 din anexa IV la prezentul acord, emise de Ucraina, sunt recunoscute de statele membre în conformitate cu condițiile prevăzute de aceste dispoziții.

**LISTA CERTIFICATELOR MENȚIONATE ÎN ANEXA III
LA PREZENTUL ACORD**

1. Personalul navigant

Licențe de pilot (emiterea, menținerea, modificarea, limitarea, suspendarea sau revocarea licențelor) [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Certificarea persoanelor responsabile cu asigurarea pregătirii pentru zbor sau a pregătirii pentru zbor cu ajutorul simulatorului și cu evaluarea competențelor piloților [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Atestate de membru al echipajului de cabină (emiterea, menținerea, modificarea, limitarea, suspendarea sau revocarea atestatelor de membru al echipajului de cabină) [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Certificate medicale pentru piloți (emiterea, menținerea, modificarea, limitarea, suspendarea sau revocarea) [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Certificarea examinatorilor aeromedicali și condițiile în care medicii generaliști pot acționa în calitate de examinatori aeromedicali [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Evaluarea aeromedicală periodică a membrilor echipajului de cabină — calificarea persoanelor responsabile cu această evaluare [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Condiții privind emiterea, menținerea, modificarea, limitarea, suspendarea sau revocarea certificatelor organizațiilor de pregătire a piloților [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Condiții privind emiterea, menținerea, modificarea, limitarea, suspendarea sau revocarea certificatelor centrelor aeromedicale implicate în calificarea și evaluarea aeromedicală a personalului aeronautic civil navigant [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

Certificarea simulatoarelor de zbor și cerințele privind organizațiile care operează și utilizează dispozitivele respective [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1178/2011, Regulamentul (UE) nr. 290/2012 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1178/2011].

2. Managementul traficului aerian/servicii de navigație aeriană

Certificate de furnizori de servicii de trafic aerian [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1034/2011, Regulamentul (UE) nr. 1035/2011, Anexa II Cerințe specifice pentru furnizarea de servicii de trafic aerian].

Certificate de furnizori de servicii meteorologice [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1034/2011, Regulamentul (UE) nr. 1035/2011, Anexa III Cerințe specifice pentru furnizarea de servicii meteorologice].

Certificate de furnizori de servicii de informare aeronautică [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1034/2011, Regulamentul (UE) nr. 1035/2011, Anexa IV Cerințe specifice pentru furnizarea de servicii de informare aeronautică].

Certificate de furnizori de servicii de comunicații, de navigație sau de supraveghere [Regulamentul (CE) nr. 216/2008, Regulamentul (UE) nr. 1034/2011, Regulamentul (UE) nr. 1035/2011, Anexa V Cerințe specifice pentru furnizarea de servicii de comunicații, de navigație sau de supraveghere].

Licențe de controlori de trafic aerian (ATCO) și de controlori de trafic aerian stagiaari (eliberarea, suspendarea și revocarea), precum și calificări și mențiuni asociate [Regulamentele (CE) nr. 216/2008, (UE) nr. 805/2011].

Certificate medicale ale controlorilor de trafic aerian [Regulamentele (CE) nr. 216/2008, (UE) nr. 805/2011].

Certificate ale organizațiilor de formare a controlorilor de trafic aerian (ATCO) (valabilitate, reînnoire, revalidare și utilizare) [Regulamentele (UE) nr. 216/2008 și (UE) nr. 805/2011].

**LISTA CELORLALTE STATE MENȚIONATE LA ARTICOLELE 17,
19, 22**

**DIN PREZENTUL ACORD ȘI
ÎN ANEXELE II ȘI III LA PREZENTUL ACORD**

1. Republica Islanda (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European);
2. Principatul Liechtenstein (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European);
3. Regatul Norvegiei (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European); și
4. Confederația Elvețiană (în temeiul Acordului dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană privind transportul aerian).

NORME DE PROCEDURĂ

Prezentul acord este aplicabil în conformitate cu normele de procedură prevăzute în continuare:

1. PARTICIPAREA UCRAINEI ÎN CADRUL COMITETELOR

Atunci când, în conformitate cu prezentul acord, Ucraina participă la lucrările unui comitet instituit prin actele relevante ale Uniunii Europene, aceasta obține statutul de observator, va asista la toate discuțiile relevante și va fi încurajată să participe la dezbateri, în conformitate cu regulamentul de procedură al comitetului respectiv, dar nu are dreptul de a participa la sesiunile de vot.

În ceea ce privește domeniul managementului traficului aerian, în vederea punerii în aplicare a legislației relevante privind cerul unic european, Ucraina este implicată, de asemenea, în toate organismele instituite de Comisia Europeană, cum ar fi organismul consultativ sectorial (ICB - *Industry Consultation Body*) și administratorul rețelei (NM - *Network Manager*).

2. OBȚINEREA STATUTULUI DE OBSERVATOR ÎN CADRUL AESA

Statutul de observator în cadrul AESA permite Ucrainei să participe la lucrările grupurilor și organismelor tehnice ale AESA deschise pentru statele membre ale UE și pentru alte țări partenere din cadrul politicii europene de vecinătate, dacă respectă condițiile stabilite pentru o astfel de participare. Statutul de observator nu include dreptul de vot. Acest statut nu poate fi obținut în ceea ce privește Consiliul de administrație al AESA.

3. COOPERARE ȘI SCHIMB DE INFORMAȚII

Pentru a facilita exercitarea competențelor relevante ale autorităților competente ale părților, aceste autorități își transmit reciproc, la cerere, toate informațiile necesare pentru buna funcționare a prezentului acord.

4. PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA LIMBI

Părțile au dreptul de a utiliza, în procedurile stabilite în cadrul prezentului acord, oricare dintre limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene sau limba ucraineană. Cu toate acestea, părțile sunt conștiente de faptul că utilizarea limbii engleze facilitează procedurile respective. Dacă într-un document oficial este utilizată o limbă care nu este o limbă oficială a instituțiilor Uniunii Europene, se prezintă simultan o traducere într-o limbă oficială a instituțiilor Uniunii Europene, ținând seama de dispoziția din teza precedentă. În cazul în care o parte contractantă intenționează să utilizeze, în cadrul unei proceduri orale, o

limbă care nu este o limbă oficială a instituțiilor Uniunii Europene, partea respectivă asigură interpretare simultană în limba engleză.

**CRITERIILE MENȚIONATE LA ARTICOLUL 26 ALINEATUL (4)
DIN PREZENTUL ACORD**

1. Următoarele elemente sunt compatibile cu buna funcționare a prezentului acord:
 - (a) ajutoare cu caracter social acordate unor consumatori individuali, cu condiția ca aceste ajutoare să fie acordate fără discriminare în ceea ce privește originea serviciilor în cauză; și
 - (b) ajutoare destinate reparării daunelor cauzate de dezastre naturale sau de evenimente extraordinare.
 2. În plus, următoarele elemente pot fi considerate compatibile cu buna funcționare a prezentului acord:
 - (a) ajutoare pentru promovarea dezvoltării economice a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care nivelul ocupării forței de muncă este extrem de redus;
 - (b) ajutoare pentru facilitarea dezvoltării anumitor activități economice sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care aceste ajutoare nu afectează în mod negativ operațiunile comerciale ale transportatorilor aerieni în interesul părților; și
 - (c) ajutoare pentru atingerea unor obiective, autorizate în temeiul regulamentelor orizontale de exceptare pe categorii ale UE și al normelor orizontale și sectoriale privind ajutoarele de stat, acordate în concordanță cu condițiile stabilite în actele respective.
-